

Potentiescan SMP gemeente Diemen

In het kader van de Wet natuurbescherming - soortenbescherming

18 december 2023

Kenmerk R001-1292640MTR-V02-sss-NL

Verantwoording

Titel	Potentiescan SMP gemeente Diemen
Opdrachtgever	Gemeente Diemen
Projectleider	■■■■■■■■■■
Auteur	■■■■■■■■■■
Kwaliteitscontrole	■■■■■■■■■■
Uitvoering veldwerk	■■■■■■■■■■
Kenmerk	R001-1292640MTR-V02-sss-NL
Aantal pagina's	51
Datum	18 december 2023
Handtekening	Ontbreekt in verband met digitale verwerking. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Colofon

TAUW bv
Australiëlaan 5
Postbus 3015
3502 GA Utrecht
T +31 30 28 24 82 4
E info.utrecht@tauw.com

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1	Doel	4
1.1.1	Potentiescan	4
1.1.2	Soortenmanagementplan	4
1.2	Wettelijk kader	5
1.3	Kwaliteit	5
1.4	Leeswijzer	6
2	Huidige situatie en beoogde ontwikkeling	6
2.1	Huidige situatie	6
2.2	Beoogde ontwikkelingen	14
2.3	Uitgangspunten werkzaamheden en toetsing	18
3	Soortenbescherming	18
3.1	Beschermingsregime en bepalingen	18
3.2	Vrijstellingen	18
3.3	Zorgplicht	19
3.4	Werkwijze	19
3.5	Bureauonderzoek	20
3.6	Toetsing beschermde soorten	20
3.6.1	Grondgebonden zoogdieren	21
3.6.1	Vleermuizen	21
3.6.2	Vogels	30
4	Potentie beschermde verblijf- en nestplaatsen	39
4.1	Potentie-analyse	39
4.1.1	Methode	39
4.1.2	Uitkomsten	43
4.2	Validatie potentie-analyse	45
5	Conclusies en aanbevelingen	48
5.1	Aanleiding en doel	48
5.2	Soortenbescherming	48
5.3	Consequenties planvorming en uitvoering	49
6	Literatuur	50

1 Inleiding

1.1 Doel

1.1.1 Potentiescan

In opdracht van Gemeente Diemen heeft TAUW een gebiedsbrede potentiescan uitgevoerd in het kader van de Wet natuurbescherming (hierna Wnb), om te komen tot een Soortenmanagementplan (hierna SMP, zie paragraaf 1.1.2). De potentiescan is gericht op de consequenties van de Wnb voor de ruimtelijke inrichting en ontwikkeling (renovatie, verduurzaming, sloop en nieuwbouw) in de gemeente Diemen. Op basis hiervan is beoordeeld voor welke soorten soortgericht onderzoek nodig is om te kunnen komen tot een SMP en op welke wijze het onderzoek uitgevoerd dient te worden.

In deze rapportage volgt het antwoord op de volgende vragen:

- Welke natuurwet- en regelgeving is van belang?
- In hoeverre is de beoogde ontwikkeling (mogelijk) strijdig met de geldende natuurwet- en regelgeving?
- Naar welke soorten dient onderzoek gedaan te worden?
- Wat is de benodigde onderzoeksinspanning?

1.1.2 Soortenmanagementplan

De gebiedsbrede potentiescan is een eerste stap richting een SMP in de gemeente Diemen (provincie Noord-Holland). Het initiatief voor een SMP is vooral bedoeld om particuliere woningeigenaren, VvE's en woningcorporaties te faciliteren bij het verduurzamen van hun gebouwen. Het verduurzamen van woningen en daarmee het beperken van energieverbruik is nodig om de klimaatverandering te beperken. Om te voorkomen dat voor elk afzonderlijk project van deze partijen een ecologisch onderzoek en ontheffing Wnb aangevraagd moet worden, kiest gemeente Diemen ervoor om met behulp van een SMP een generieke ontheffing aan te vragen die zal gelden voor alle onderzochte gebouwen in haar gemeente. Dit biedt flexibiliteit in de uitvoering van werkzaamheden en biedt daarnaast kansen voor ecologie en biodiversiteit door middel van een actieve, in plaats van passieve, soortenbescherming. De hoofddoelen van dit SMP zijn:

- Ervoor zorgen dat populaties van de betrokken (beschermde) diersoorten niet in gevaar komen en een duurzame gunstige staat van instandhouding bereiken of behouden. Dit wordt gedaan door de leefomgeving van de aangetroffen beschermde soorten te verbeteren in de vorm van het realiseren van voorzieningen voor verblijf- en nestplaatsen en functioneel leefgebied
- Het leefgebied van andere soorten in de gemeente Diemen verbeteren
- Vertraging van werkzaamheden in de ruimtelijke inrichting voorkomen
- De kosten voor bewoners verminderen en de doorlooptijd per voornemen bekorten

1.2 Wettelijk kader

Wet natuurbescherming

De Wnb is het wettelijke stelsel voor bescherming van Natura 2000-gebieden, soorten (flora en fauna) en houtopstanden. Het beschermingsregime gaat uit van het 'nee, tenzij-principe'. Dit betekent dat de genoemde verbodsbepalingen in de Wnb altijd gelden. Het afwijken hiervan is alleen onder voorwaarden toegestaan. Gedeputeerde Staten (GS) van de provincie Noord-Holland is het bevoegd gezag voor het verlenen van toestemming door middel van een vergunning of ontheffing. Provinciale Staten (PS) van de provincie Noord-Holland kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van verbodsbepalingen met betrekking tot beschermde soorten. Naast de Wnb geldt vanuit provinciale ruimtelijke beleidsregels ook regelgeving met betrekking tot beschermde gebieden zoals het Natuurnetwerk Nederland (hierna NNN).

Het doel van een SMP is om invulling te geven aan het onderdeel 'soortenbescherming' van de Wnb. Andere kaders uit deze wet of andere regelgeving kunnen bij sommige ruimtelijke ontwikkelingen van toepassing zijn. Voorliggende potentiescan gaat echter uitsluitend in op het aspect 'soortenbescherming' van de Wnb. De andere kaders uit wet- of regelgeving worden verder niet behandeld. Onder de Wnb zijn diverse plant- en diersoorten specifiek beschermd en voor alle soorten geldt dat negatieve effecten zoveel mogelijk voorkomen moeten worden. Deze potentiescan toetst effecten op deze beschermde soorten voor zover die bij werkzaamheden onder het SMP kunnen ontstaan.

Omgevingswet

Per 1 januari 2024 komt de Wnb te vervallen. Op dat moment treedt de nieuwe Omgevingswet (hierna Ow) in werking. De toetsing in deze potentiescan is opgesteld volgens de kaders die de huidige Wnb stelt. Hoewel met ingang van de Ow artikelnummers en verwijzingen zullen wijzigen, is de uitwerking van de Ow niet wezenlijk anders dan de Wnb. De conclusies in deze potentiescan kunnen dan ook onder de Ow gehandhaafd blijven.

1.3 Kwaliteit

Voor soortenbescherming is geen volledige zekerheid te geven over de aan- of afwezigheid van beschermde soorten. Dat komt doordat beschermde soorten soms in heel kleine aantallen voorkomen en in sommige jaren zelfs afwezig kunnen zijn. Door inzet van deskundige ecologen en landelijk geaccepteerde onderzoeksmethodes wordt de kwaliteit van het onderzoek zoveel mogelijk gewaarborgd. Mede daarom is TAUW aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, een samenwerkingsverband van adviesbureaus die ecologisch advies geven en ecologisch onderzoek verrichten.

TAUW streeft naar een zo hoog mogelijke kwaliteit als het gaat om onderzoek naar de aan- of afwezigheid van beschermde soorten. Bij een regulier onderzoek, niet behorende bij een SMP, dient een opdrachtgever aan te tonen dat beschermde soorten afwezig zijn. Bij aantonen van aanwezigheid is het daarnaast nodig om maatregelen te nemen en ontheffing aan te vragen. Een onderzoek ten behoeve van een SMP dient echter een ander doel. Daarom is het schaalniveau van onderzoek onder een SMP anders. Er wordt niet meer gefocust op het aantonen van afwezigheid, maar juist op het aantonen van aanwezigheid van populaties.

Door inzet van deskundige ecologen wordt de kwaliteit van het onderzoek zoveel mogelijk gewaarborgd. Daarnaast wordt voorafgaand aan het onderzoek, afstemming gezocht met het bevoegd gezag om een onderzoeksmethode goed te laten keuren. Tot slot is TAUW aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, een samenwerkingsverband van adviesbureaus die ecologisch advies geven en ecologisch onderzoek verrichten. Op deze manier wordt de kwaliteit van het onderzoek ten behoeve van het SMP gewaarborgd.

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft de huidige situatie en de beoogde ontwikkeling met de daarbij horende uitgangspunten. Vervolgens behandelt hoofdstuk 3 welke beschermde flora en fauna al dan niet negatieve effecten ondervinden van de voorgenomen ontwikkeling en welke vervolgstappen nodig zijn. Hoofdstuk 4 bespreekt de potentie-analyse voor niet uitgesloten gebouwbewonende soorten waar een SMP op gericht kan worden.

De conclusies op basis van voorgaande hoofdstukken worden getrokken in hoofdstuk 5. In hoofdstuk 6 worden aanbevelingen gedaan en kansen gegeven voor het vergroten van biodiversiteit in de gemeente Diemen.

2 Huidige situatie en beoogde ontwikkeling

Dit hoofdstuk beschrijft de huidige situatie, het voorgenomen plan en de uit te voeren werkzaamheden met daarbij de uitgangspunten die worden gehanteerd.

2.1 Huidige situatie

In figuur 2.1 is de ligging van het plangebied voor de potentiescan getoond in de gemeente Diemen, in de provincie Noord-Holland. In dit figuur is te zien dat de nieuwbouw centraal in gemeente Diemen niet is meegenomen. In dit deel zijn geen verduurzamingswerkzaamheden gepland gezien de recente bouw. Om deze reden is dit deel niet meegenomen in de potentiescan voor een SMP in Diemen. Binnen het plangebied betreft het alle gebouwen in de gemeente Diemen. Het plangebied is zoveel mogelijk op basis van wijkcodes ingedeeld in 6 deelgebieden. Vervolgens zijn deze deelgebieden in (in totaal) 81 clusters opgedeeld (zie figuur 2.2). Figuur 2.3 tot en met 2.18 geeft een sfeerimpressie van de 6 deelgebieden. Binnen de clusters is steeds gestreefd naar een nagenoeg homogene groep van gebouwen op basis van bouwjaar, woningtype, en energielabel (Kadaster, 2022a, Kadaster, 2022b, RVO, 2020). Onderscheid is gemaakt tussen vrijstaand/twee-onder-één-kap, rijtjeswoningen en grotere gebouwen zoals appartementencomplexen of utiliteitsgebouwen (gebouwen zonder woonfunctie). Daarnaast is bij de clustering rekening gehouden met de overzichtelijkheid en bereikbaarheid bij uitvoering van ecologische onderzoeken. Voorgaande is mede bepaald door de hoeveelheid vegetatiestructuren, de lengte van straten, tussenliggende wegen en de mate van afstanden tussen de woningen. Met de indeling in deelgebieden en clusters wordt een duidelijk beeld gevormd van het plangebied, de potentie per cluster voor beschermde, gebouwbewonende soorten en de benodigde onderzoeksinspanning.

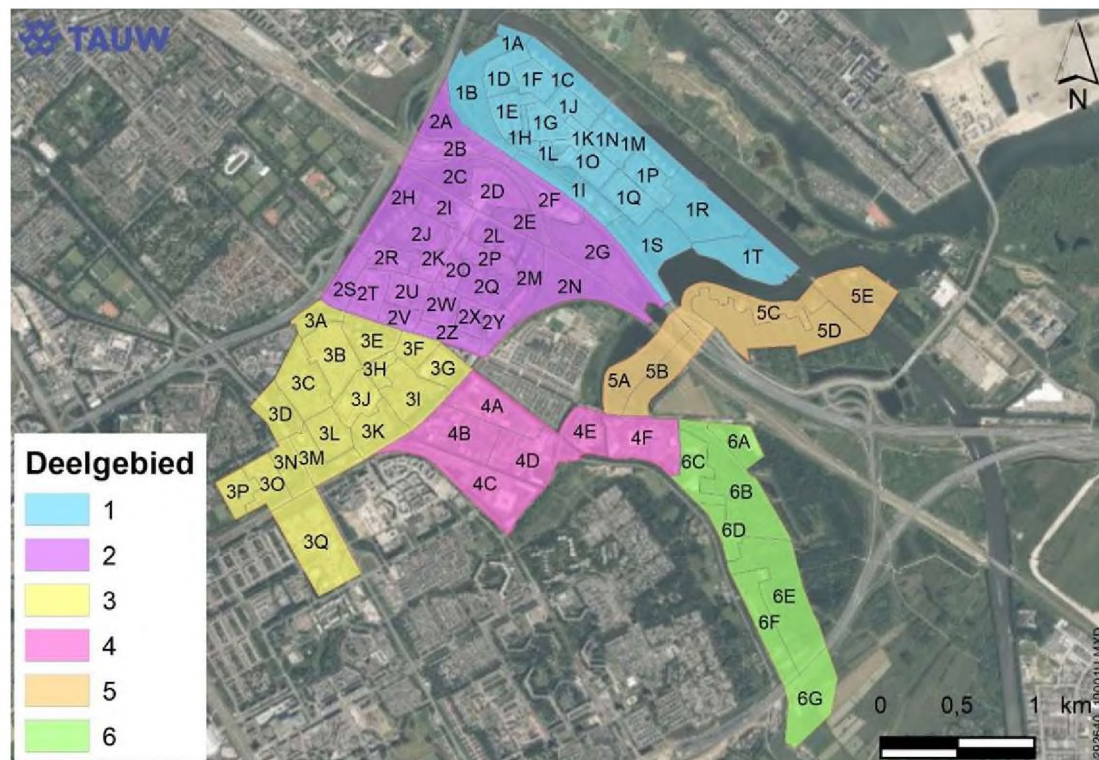
Gemeente Diemen bevat 16.179 woningen en 2.044 utiliteitsgebouwen (CBS, 2022). In Diemen gaat het globaal om 3 woonwijken, een paar grote, gemengde bedrijventerreinen en vrijstaande huizen in het buitengebied. De 3 woonwijken zijn als volgt verdeeld:

- Diemen Noord (deelgebied 1) – Bestaat vooral uit woningbouw uit de jaren '90. Hier zal de behoefte aan extra isolatie minder zijn dan elders in de gemeente. Met name aan de noordzijde en centraal gelegen zijn hoogbouw en grote gebouwen zoals een klein winkelcentrum en een school te vinden. Grote vegetatiestructuren liggen aan de west- en oostkant van het deelgebied die met name aan de noord- en zuidzijde met elkaar verbonden zijn door lijnvormige vegetatiestructuren en waterpartijen. Ook de noord- en zuidzijde zijn verbonden met elkaar door lijnvormige vegetatiestructuren en water. Verspreid liggen parkjes in het deelgebied en 'groene' achter- en voortuinen aan de grondgebonden woningen
- Diemen Centrum (deelgebied 2) – Bestaat uit zeer gevarieerde bebouwing, deels vooroorlogs en voor een groot deel uit de jaren '50 en '60. Hier zijn nog veel woningen aanwezig met 'lage energielabels' D, E, F en G. In dit deelgebied is duidelijk meer hoogbouw aanwezig dan in deelgebied 1. In het merendeel van de clusters liggen hoogbouw of andere grote gebouwen zoals het gemeentegebouw, scholen en bedrijfspanden. Ook in dit deelgebied liggen met name aan de west- en oostzijde grote vegetatiestructuren. De noordelijke helft van dit deelgebied is duidelijk groener dan de zuidelijke helft door de parkjes en tuinen. Verbindingen in de vorm van lijnvormige vegetatiestructuren en waterpartijen zijn dan ook meer te vinden in de noordelijke helft. In de zuidelijke helft ligt de vegetatie met name in de achtertuinen, maar ook in parkjes
- Diemen Zuid (deelgebied 3) – Bestaat vooral uit woningbouw uit de jaren '70 en '80. Deze woningen zijn vaak matig geïsoleerd. De hoeveelheid hoogbouw en grote gebouwen is meer dan in deelgebied 1 en minder dan in deelgebied 2. Los van de appartementencomplexen zijn een zwembad en bedrijventerrein te vinden in de oostelijke helft van het deelgebied. In het zuiden van het deelgebied staan hoge strakke kantoorpanden. In deelgebied 3 zijn minder grote vegetatiestructuren te vinden dan in deelgebied 1 en 2. De grootste vegetatiestructuren liggen aan weerszijden van de Gooiseweg en aan de zuidoostzijde van het deelgebied. De vegetatiestructuren aan de buitenranden zijn verbonden met elkaar door lijnvormige vegetatiestructuren en waterpartijen door het deelgebied heen
- Bedrijventerreinen (deelgebied 4) – Bestaat uit diverse grote bedrijfsgebouwen met verschillende bouwstijlen, bouwjaren en energielabels. In dit deelgebied is de vegetatie vrij beperkt met langs de sporen aan de zuid- en westkant en langs de provinciale weg de meeste vegetatie en tevens waterpartijen. Het deelgebied wordt doorkruist door de Weespertrekvaart
- Buitengebied Noord (deelgebied 5) – Bestaat hoofdzakelijk uit enkele vrijstaande woon- en boerenerven in het buitengebied met diverse bouwstijlen, bouwjaren en energielabels. De tuinen zijn hier 'groen' ingericht. In de oostzijde van dit deelgebied liggen de grote vegetatiestructuren zoals bos en gras- en akkerland. De vegetatiestructuren worden afgewisseld door poldersloten en andersoortige waterpartijen. Deze structuren beslaan het grootste gedeelte van het deelgebied. Het deelgebied is dan ook vrij groot in verhouding tot het aantal gebouwen
- Buitengebied Zuid (deelgebied 6) – Bestaat in grote lijnen uit een zelfde soort gebied en daarmee indeling als deelgebied 5. In dit deelgebied ligt echter een groot bos. Daarnaast is in het noorden een bedrijventerrein, scoutinggebouw en horecagelegenheid te vinden

Zoals hierboven te lezen liggen grote vegetatiestructuren zoals bos, parken, bomenrijen, grasland en agrarisch gebied vooral aan de buitenranden van de woonwijken, bedrijventerreinen en het buitengebied. Verspreid door de woonwijken zijn eveneens parken en bomenrijen te vinden. Ook tuinen, losstaande bomen, struiken en grasvelden ontbreken niet. Ten noorden van Diemen Noord loopt het Amsterdam-Rijnkanaal. Diemen Noord en Diemen Centrum zijn gescheiden door de rijksweg A1 en de brede clustering van spoorwegen tussen Amsterdam en Utrecht. De spoorweg loopt door langs de oostzijde van Diemen Centrum en Diemen Zuid. Tussen Diemen Centrum en Diemen Zuid loopt de Weespertrekvaart. De Weespertrekvaart loopt verder richting het oosten met aan weerszijden bedrijventerreinen. In het buitengebied staan vrijstaande woonhuizen en verschillende typen bedrijven.

Figuur 2.1 Ligging van het plangebied voor de potentiescan van de gemeente Diemen

Figuur 2.2 Het plangebied ingedeeld in 6 deelgebieden en 81 clusters

Figuur 2.3 Sfeerimpressie van laagbouw in deelgebied 1

Figuur 2.4 Sfeerimpressie van hoogbouw in deelgebied 1

Figuur 2.5 Park in cluster 1B (links) en Diempolder in cluster 1R (rechts)

Figuur 2.6 Sfeerimpressie van laagbouw in deelgebied 2

Figuur 2.7 Sfeerimpressie van hoogbouw in deelgebied 2

Figuur 2.8 IVN Natuurtuin in cluster 2C (links) en park in cluster 2J (rechts)

Figuur 2.9 Sfeerimpressie van laagbouw in deelgebied 3

Figuur 2.10 Sfeerimpressie van hoogbouw in deelgebied 3

Figuur 2.11 Waterpartij aan achterzijde woningen in cluster 3K (links) en park in cluster 3N (rechts)

Figuur 2.12 Impressie cluster 4A en 4B (links) en cluster 4C (rechts)

Figuur 2.13 Impressie cluster 4D (links) en cluster 4F (rechts)

Figuur 2.14 Impressie woonhuizen in cluster 5A

Figuur 2.15 Impressie woonhuizen in cluster 5C

Figuur 2.16 Impressie woonhuizen in cluster 5E (links) en bos in cluster 5B (rechts)

Figuur 2.17 Impressie woonhuis (links) en bedrijventerrein (rechts) in cluster 6A

Figuur 2.18 Bebouwing in cluster 6C (links) en in cluster 6D (rechts)

2.2 Beoogde ontwikkelingen

De werkzaamheden waar het SMP in dient te voorzien, kennen hun oorsprong in de energietransitie en het energetisch verduurzamen van gebouwen. De werkzaamheden bestaan onder andere uit:

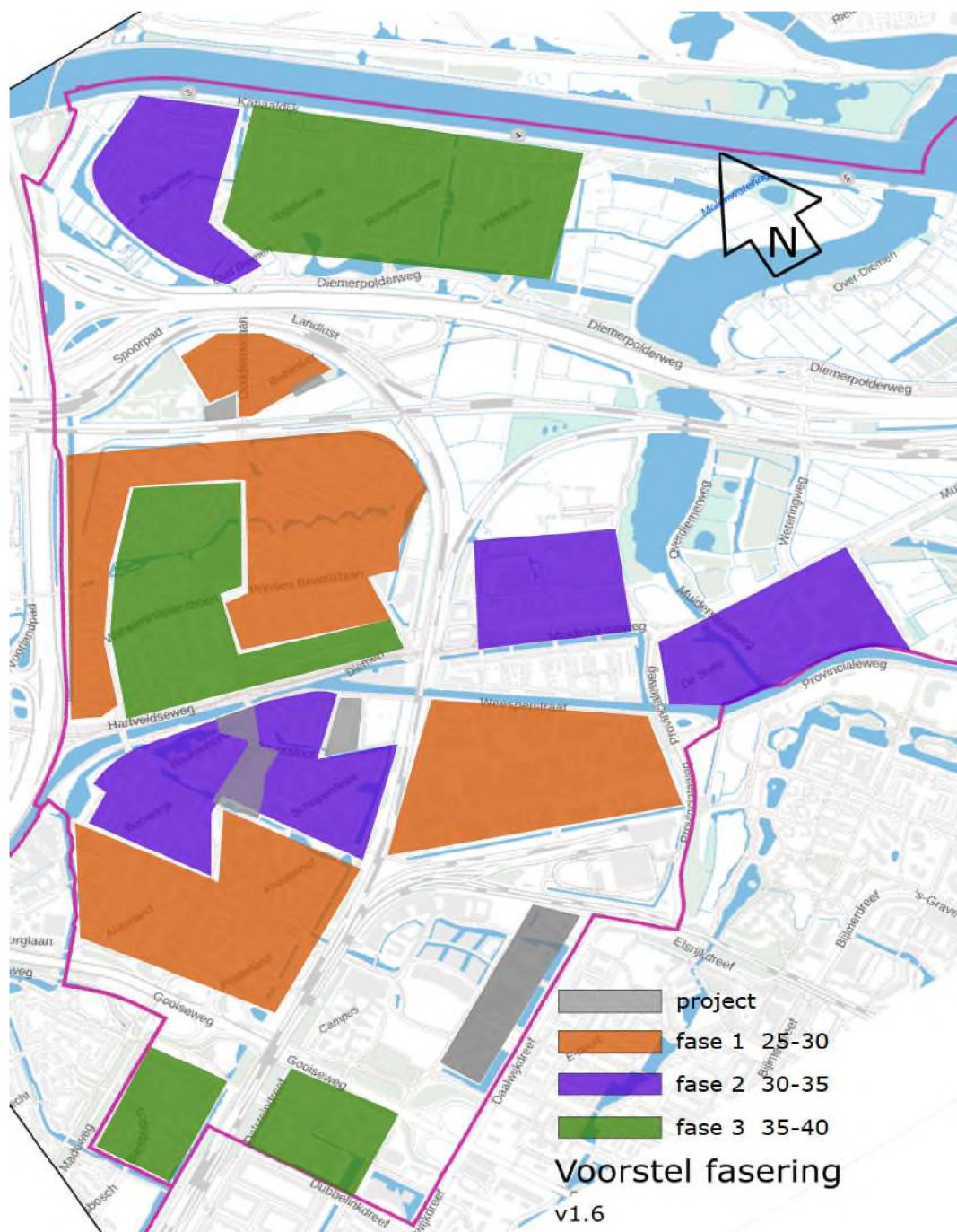
- Bestendig beheer en onderhoud zoals schilderwerk, schoonmaakwerk en herstel van metselwerk, dakgoten en dakpannen
- Verduurzaming zoals gevelisolatie/spouwmuurisolatie, dakisolatie en vloerisolatie

- Verwijderen en vervangen van bouwdelen zoals gevelbetimmering, boeiboorden, luiken, kozijnen en glas
- Aanbrengen van duurzame gebouwinstallaties zoals zonnepanelen en warmtepompen, aan de buitenzijde van gebouwen
- Renovatie van bouwdelen met conditionele gebreken
- Aardgasvrij maken van de wijken (zie figuur 2.19)
- Plaatsen van dakkapellen en uitbouwen voor- of achtergevel
- Inpandige verbouwing
- Verwijderen van asbest

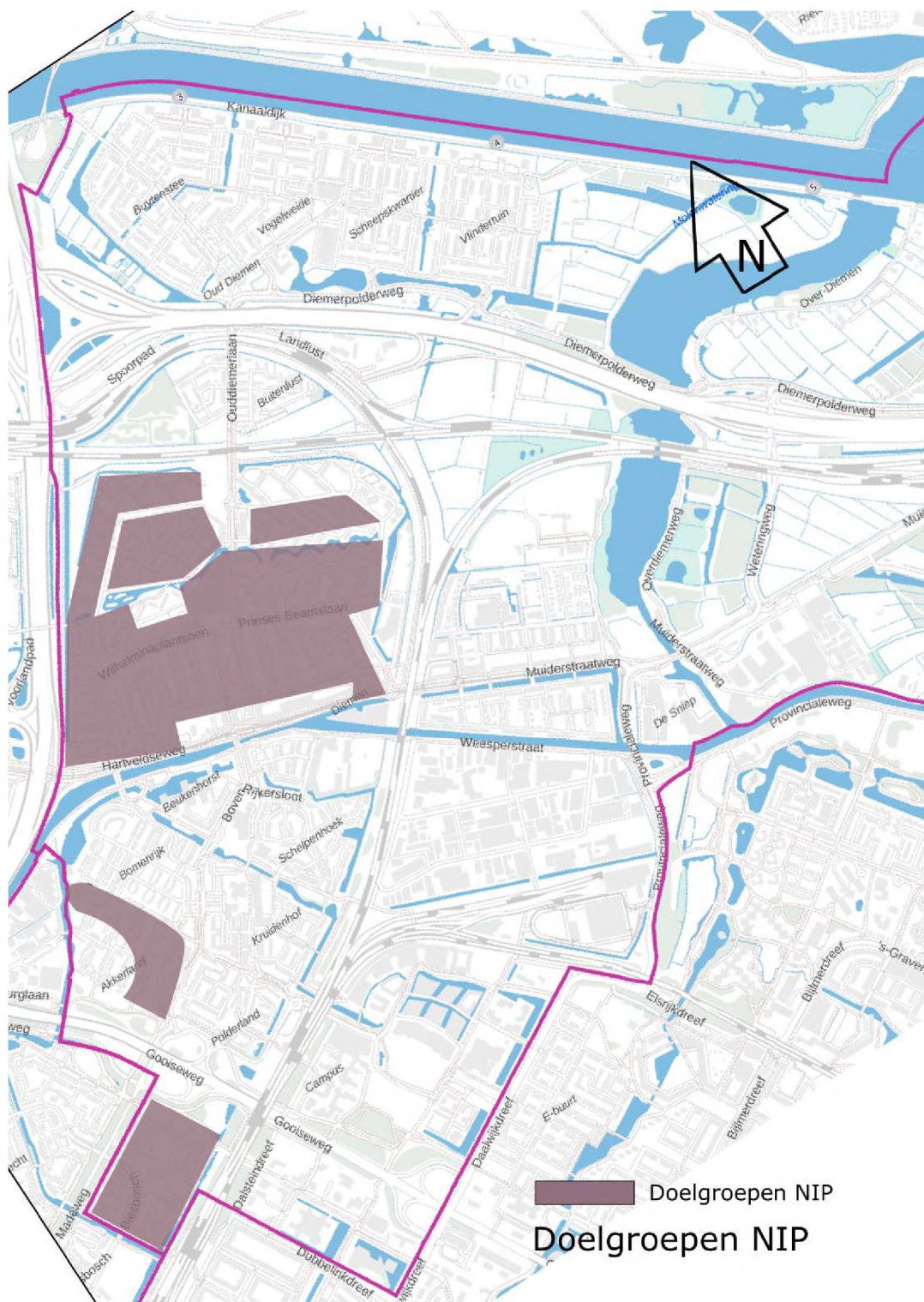
Per woonwijk is een beeld geschetst van de benodigde werkzaamheden:

- Diemen Noord (deelgebied 1) – Voor de woningen uit de jaren 90 zal de behoefte aan extra isolatie minder zijn. Vooral de beglazing wordt hier vaak verbeterd
- Diemen Centrum (deelgebied 2) – Gezien de slechte energielabels D, E, F en G wil de gemeente Diemen de eigenaren van deze woningen actief stimuleren om te isoleren. Diemen Centrum staat op het programma in het kader van het Nationaal Isolatie Plan (hierna NIP) zoals te zien in figuur 2.20
- Diemen Zuid (deelgebied 3) – Voor de matig geïsoleerde woningen in deze woonwijk zal veel na-isolatie plaatsvinden. Ook Diemen Zuid staat op het programma in het kader van het NIP (zie figuur 2.20)

De bebouwing op de bedrijventerreinen (deelgebied 4) en in het buitengebied (deelgebied 5 en 6) is van heel verschillende aard en bouwjaar. Ook hier zullen in de komende jaren gebouweigenaren willen verduurzamen. De exacte invulling van deze werkzaamheden is onbekend.

Figuur 2.19 De planning voor het aardgasvrij maken in de gemeente Diemen

Figuur 2.20 De doelgroepen in het kader van het Nationaal Isolatie Plan (NIP) in de gemeente Diemen

2.3 Uitgangspunten werkzaamheden en toetsing

De volgende uitgangspunten zijn gehanteerd bij de toetsing in dit rapport:

- De werkzaamheden hebben hoofdzakelijk betrekking tot de bebouwing en daarmee gebouwbewonende soorten (zoals behandeld in paragraaf 3.6). De potentiescan is om deze reden uitsluitend gericht op gebouwen en op gebouwbewonende soorten die beschermd zijn onder de Wnb
- De functionele leefomgeving van beschermde gebouwbewonende soorten is meegenomen in de toetsing. De combinatie van verblijf- of nestplaats en het functionele leefgebied maakt namelijk het gebied geschikt voor de betreffende soort
- Er worden geen bomen aangetast als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden
- Het vergraven of dempen van oppervlaktewater is geen onderdeel van de werkzaamheden
- Indien werkzaamheden buiten de beoogde ontwikkelingen worden uitgevoerd (zie paragraaf 2.2), is mogelijk aanvullende toetsing op beschermde soorten nodig

3 Soortenbescherming

3.1 Beschermingsregime en bepalingen

Het onderdeel soortenbescherming onder de Wnb heeft bepalingen opgenomen voor de bescherming van in het wild levende dier- en plantensoorten. Het gaat onder meer om soorten die in Nederland, maar soms ook in Europa in hun voortbestaan worden bedreigd. De Wnb kent drie beschermingsregimes:

- Vogels: Het gaat hier om alle inheemse vogels in hun natuurlijk verspreidingsgebied. Ze zijn Europees beschermd via de Vogelrichtlijn
- Dieren en planten: Het gaat hier om inheemse dieren en planten, die zijn Europees beschermd via de Habitatrichtlijn en/of de verdragen van Bern en Bonn
- Nationale soorten: Het gaat hier om soorten, die niet onder de reikwijdte van de Vogel- of Habitatrichtlijn of de verdragen van Bern en Bonn vallen. Deze soorten zijn wel nationaal beschermd

Per beschermingsregime geldt een aantal verbodsbepalingen. Tabel 3.1 geeft een samenvatting van de verbodsbepalingen. Ze voorzien in de bescherming van verblijfplaatsen en de bescherming tegen verstorende invloeden. Gedeputeerde Staten van provincie Noord-Holland kan een ontheffing verlenen van de verboden zoals benoemd in de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10. Dit kan alleen wanneer er sprake is van een geldend wettelijk belang, er geen reële alternatieven zijn en er geen effect is op de staat van instandhouding beschermde soorten.

3.2 Vrijstellingen

In de Wnb is een aantal algemene soorten amfibieën en zoogdieren landelijk beschermd onder de categorie 'Nationale soorten', zoals gewone pad, bruine kikker en konijn. Gedeputeerde Staten van provincie Noord-Holland heeft bij verordening deze soorten 'vrijgesteld' van de ontheffingsplicht (provincie Noord-Holland, 2016). Dit betekent dat voor deze soorten geen ontheffing nodig is voor werken gericht op ruimtelijke inrichting en ontwikkeling en beheer en onderhoud. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht (zie paragraaf 3.3). Vrijgestelde soorten zijn niet meegenomen in deze toetsing.

Tabel 3.1 Verbodsbepalingen soortenbescherming onder de Wnb. VR = Vogelrichtlijn, HR = Habitatrichtlijn. Cijfers verwijzen naar de wetsartikelen

Beschermingsregime Verbodsbepaling	Vogels - VR	Dieren - HR/ Bonn/Bern	Planten - HR/ Bonn/Bern	Dieren - nationaal	Planten - nationaal
Dieren of planten:					
Doden of vangen	3.1.1	3.5.1		3.10.1.a	
Storen/verstoren	3.1.4 (tenzij 3.1.5)				
Plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen			3.5.5		3.10.1.c
Onder zich hebben of vervoeren	3.2.6	3.6.2	3.6.2		
Plaatsen:					
Vernielen, beschadigen of wegnemen nesten	3.1.2				
Beschadigen of vernielen rust- of voortplantingsplaatsen	3.1.2	3.5.4		3.10.1.b	
Eieren:					
Vernielen (VR: en beschadigen)	3.1.2	3.5.3			
Rapen	3.1.3	3.5.3			
Onder zich hebben	3.1.3				

3.3 Zorgplicht

De zorgplicht (Wnb, artikel 1.11) houdt in dat handelingen, die nadelige gevolgen kunnen hebben voor in het wild levende dieren en planten achterwege worden gelaten. De initiatiefnemer neemt de noodzakelijke maatregelen om negatieve gevolgen te voorkomen of zo veel mogelijk te beperken/ongedaan te maken. Het betreft alle in het wild levende dieren en planten. De zorgplicht dient onder meer als vangnet voor de bescherming van soorten waarvoor op grond van de Wnb geen specifiek verbod geldt. De zorgplicht is overal van toepassing, binnen en buiten beschermde gebieden.

3.4 Werkwijze

De mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten is bepaald aan de hand van de volgende gegevens:

- Regionale en landelijke verspreidingsatlassen en -data (zie ook hoofdstuk 7)
- Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)
- [De Ecoviewer van TAUW](#)
- Oriënterende veldbezoeken op 27, 28 en 29 september 2023

De ecooloog heeft tijdens de oriënterende veldbezoeken gecontroleerd of de locatie voldoet aan habitateisen die soorten aan hun leefomgeving stellen. Ook heeft de ecooloog gekeken naar aanwijzingen van de aanwezigheid van soorten (zichtwaarnemingen en sporen van terreingebruik, zoals holen, uitwerpselen, haren, prooi- of voedselresten).

Tijdens de veldbezoeken is tevens op de fiets beoordeeld op welke wijze en met welke verdeling de wijk efficiënt onderzocht kan worden in de volgende fase van het opstellen van het SMP.

3.5 Bureauonderzoek

De voorgenomen ruimtelijke inrichting en ontwikkeling in de gemeente Diemen kan een belemmering vormen voor beschermde soorten. Het gaat hierbij om soorten die voor hun leefgebied afhankelijk (kunnen) zijn van bebouwing zoals steenmarter, gewone dwergvleermuis en huismus. Gezien de voorgenomen ontwikkelingen is de toetsing hoofdzakelijk gericht op gebouwbewonende soorten in reguliere bebouwing. Gebouwbewonende soorten zijn voor hun leefomgeving tevens afhankelijk van de (groene) omgeving van de gebouwen. Om deze reden is de toetsing ook gericht op de functionele leefomgeving in de vorm van groenstructuren en waterpartijen in Diemen. De soortgroepen in tabel 3.2 zijn, op grond van het literatuuronderzoek, niet met zekerheid op voorhand uit te sluiten in (de directe omgeving van) het plangebied.

De voorgenomen werkzaamheden vinden hoofdzakelijk plaats in en/of aan gebouwen en er zijn geen werkzaamheden aan (oevers van) watergangen. Bomen worden niet gekapt in het kader van de werkzaamheden. Hierdoor zijn effecten op de soortgroepen amfibieën, reptielen, vissen, vlinders, libellen en andere ongewervelden op voorhand uitgesloten. Het voorkomen van beschermde flora is op basis van verspreidingsgegevens en habitat uitgesloten. Voor beschermde muurplanten zijn de gebouwen namelijk ongeschikt door het ontbreken van oude muren met kalkhoudend voegsel.

Tabel 3.2 Beschermde gebouwbewonende soorten die op basis van verspreidingsgegevens en habitat mogelijk in (de omgeving van) het plangebied voorkomen

Soortgroep	Mogelijk aanwezige beschermde soorten
Grondgebonden zoogdieren	Steenmarter (artikel 3.10)
Vleermuizen	Gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger, tweekleurige vleermuis, gewone grootoorvleermuis, meervleermuis (artikel 3.5)
Vogels - jaarrond beschermde nesten	Ooievaar, slechtvalk, gierzwaluw en huismus (artikel 3.1)
Vogels - jaarrond beschermd: afhankelijk van ecologische factoren	Blauwe reiger, boerenzwaluw, boomkruiper, ekster, spreeuw, huiszwaluw, koolmees, pimpelmees, zwarte kraai, zwarte roodstaart (artikel 3.1)
Vogels – in gebruik zijnde nesten	Soorten zoals kauw, merel, Turkse tortel, houtduif (artikel 3.1)

3.6 Toetsing beschermde soorten

In de volgende paragrafen zijn de effecten van de beoogde ontwikkelingen op de in tabel 3.2 genoemde soorten beschreven. De toetsing is op basis van de veldbezoeken en NDFF-gegevens uitgevoerd.

3.6.1 Grondgebonden zoogdieren

De steenmarter leeft in de buurt van boerderijen en dorpen, maar ook in steden. Verblijfplaatsen van deze soort zijn te vinden in spouwmuren, daken, kruipruimtes, zolders, boomholtes, takkenhopen en in dicht struweel. In het plangebied zijn geen waarnemingen van steenmarter bekend in de afgelopen 10 jaar (NDFF, 2023). Binnen een straal van 3 kilometer zijn echter 2 waarnemingen bekend. Dit betreft losse waarnemingen in Amsterdam-Oost uit 2019 en bij de Diemervijfhoek uit 2022. In (de nabijheid van) het plangebied zijn geen geschikte openingen in gebouwen aangetroffen. Echter is niet elk gebouw afzonderlijk onderzocht en waren niet alle terreinen toegankelijk. Het voorkomen van geschikte openingen voor steenmarter in het plangebied is daarom niet met zekerheid uit te sluiten. De aanwezigheid van steenmarter wordt doorgaans als eerste door bewoners opgemerkt en in het geval van overlast doorgegeven aan de gemeente of een woningcorporatie. In de gemeente Diemen zijn geen van dergelijke meldingen gedaan en zijn ook geen waarnemingen van steenmarter bekend in het plangebied. Om voorgaande redenen is er geen aanleiding voor soortgericht onderzoek naar steenmarter. Indien tijdens het soortgericht onderzoek in het kader van het SMP toch steenmarter wordt waargenomen in het plangebied of meldingen daarvan worden gedaan bij de gemeente of een woningcorporatie, dan wordt aanvullend soortgericht onderzoek uitgevoerd. Op basis van het voorgaande is soortgericht onderzoek niet noodzakelijk en is het aanvragen van een ontheffing Wnb voor deze soort niet nodig. Deze soort wordt daarom niet meegenomen in het SMP.

3.6.1 Vleermuizen

Hoewel vleermuizen zoogdieren zijn, worden deze vanwege hun afwijkende eigenschappen als afzonderlijke groep behandeld. Er zijn 3 typen leefgebied van vleermuizen te onderscheiden, namelijk: verblijfplaatsen, foerageergebied en vliegroutes. Deze worden hieronder per type leefgebied beschreven. Verblijfplaatsen van vleermuizen zijn te allen tijde wettelijk beschermd. Indien foerageergebied en/of vliegroutes een essentieel onderdeel van het leefgebied van vleermuizen vormen, zijn deze functies eveneens wettelijk beschermd. In het kader van het op te stellen SMP wordt geen onderscheid gemaakt in essentiële foerageergebieden en vliegroutes en niet-essentiële foerageergebieden en vliegroutes. In de toetsing en het uit te voeren nader onderzoek wordt beoordeeld wat (mogelijk) dragende structuren zijn voor de betreffende soorten. In tabel 3.3 zijn de potentiële soortfunctiecombinaties in het plangebied weergegeven, en deze worden in de volgende paragraaf nader onderbouwd.

Tabel 3.3 Mogelijk aanwezige soortfunctiecombinaties in het plangebied (Zoogdiervereniging, 2023)

Type functie	Vleermuissoorten
Zomerverblijf in gebouw	Gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis
Paarverblijf in gebouw	Gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis
Kraamverblijf in gebouw	Gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, tweekleurige vleermuis
Winterverblijf in gebouw	Gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis
Massawinterverblijf in gebouw	Gewone dwergvleermuis
Verblijfplaatsen in bomen	Niet van toepassing
Foerageergebied	Alle genoemde soorten
Vliegroute	Alle genoemde soorten

3.6.1.1 Verblijfplaatsen

Inleiding

Globaal kan onderscheid gemaakt worden tussen in gebouwen verblijvende vleermuissoorten en in bomen verblijvende vleermuissoorten. Omdat vleermuizen een duidelijke jaarcyclus kennen, maken we onderscheid tussen verschillende typen verblijfplaatsen, namelijk zomer-, kraam-, paar- en (massa)winterverblijfplaatsen. In de verschillende gebouwen zijn openingen aanwezig die potentiële verblijfplaatsen bieden voor gebouwbewonende vleermuizen. Het gaat om diverse geschikte openingen zoals spouwmuren, open stootvoegen, ruimtes onder daklijsten, open dilatatievoegen, ventilatievoegen, ruimtes onder gevelbeplating, openingen onder dakpannen, vleermuiskasten en andersoortige openingen (zie figuur 3.1 tot en met 3.8).

Bekende waarnemingen

In de Nationale Databank Flora en Fauna (hierna NDFF) zijn in de afgelopen 10 jaar de volgende waarnemingen van vleermuizen ingevoerd:

- 138 waarnemingen van gewone dwergvleermuis
 - deze waarnemingen zijn met name geconcentreerd in deelgebied 1
- 24 waarnemingen van ruige dwergvleermuis
 - deze waarnemingen zijn met name geconcentreerd in deelgebied 1
- 13 waarnemingen van laatvlieger
 - 5 waarnemingen in deelgebied 1
 - verder zijn de waarnemingen verspreid over vegetatiestructuren in deelgebied 5 en 6
- 7 waarnemingen van rosse vleermuis
 - 2 waarnemingen in deelgebied 1 bij vegetatiestructuren
 - 5 waarnemingen in deelgebied 6 bij vegetatiestructuren

Waarnemingen van andere vleermuissoorten zijn niet gepubliceerd in de NDFF binnen de gemeente Diemen (NDFF, 2023). Het is niet uitgesloten dat andere vleermuissoorten alsnog voorkomen in de gemeente.

Gezien het beperkt aantal waarnemingen en het feit dat waarnemingen met name in deelgebied 1 zijn ingevoerd, geeft aan dat er dit geen volledig beeld geeft van het voorkomen van vleermuizen in de gemeente Diemen.

Soorten

Het voorkomen van zomer-, kraam-, paar- en winterverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis (geen kraamverblijfplaatsen), kleine dwergvleermuis en laatvlieger kan niet worden uitgesloten. In het hele plangebied zijn alleen in de clusters 1L, 1I, 2B en 3Q geen geschikte openingen aangetroffen die leiden naar potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen; daar zijn verblijfplaatsen van vleermuizen dus op voorhand uitgesloten. In de rest van het plangebied zijn wel dergelijke geschikte openingen gezien. Massawinterverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis zijn op basis van hoogte, omvang en grootte van de gebouwen niet uitgesloten in deelgebieden 1, 2, 3 en 4; in de overige deelgebieden zijn die verblijfplaatsen wel uitgesloten. Figuur 3.9 toont de gebouwhoogtes in het plangebied. Gebouwen met een hoogte van minstens 20 meter hebben de grootste kans op de aanwezigheid van massawinterverblijfplaatsen. Echter een schoolgebouw van voldoende grootte maar een hoogte van minder dan 10 meter kan ook geschikt zijn als massawinterverblijfplaats.

Gewone grootoorvleermuis is een soort die gebruik maakt van zowel verblijfplaatsen in bomen als verblijfplaatsen in gebouwen. Gewone grootoorvleermuis overwintert in oude gebouwen zoals bunkers, forten, ijskelders, kasteelkelders, oude steenfabrieken en vestingwerken. De soort staat verder bekend als typische zolderbewoner van gebouwen als kerken, boerderijen en andere grote gebouwen met zolderruimtes (Limpens et al., 1997; Swift, 2010). Daarbij is gewone grootoorvleermuis gevoelig voor verlichting bij zowel zijn verblijfplaatsen als foerageergebieden (Voigt et al., 2018). Tot slot kiest gewone grootoorvleermuis verblijfplaatsen die dicht bij bosschages en water aanwezig zijn en waar, binnen een straal van 0 tot 5 kilometer een groter oppervlak aan bos aanwezig is (Entwistle, Racey & Speakman, 1997). Vrijwel alle potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen in het plangebied betreffen spouwmuren of smalle ruimtes in het dak van gebouwen. Deze zijn onvoldoende ruim om aan de voorkeur van de soort te voldoen. Daarnaast zijn de invliegopeningen naar deze krappe verblijfplaatsen in gebouwen vrijwel altijd belicht. Dit geldt voor alle woonwijken (deelgebied 1, 2 en 3) en bedrijventerreinen (deelgebied 4). In het plangebied ontbreekt het dus aan geschikte onverlichte verblijfplaatsen in gebouwen. Hierdoor wordt de aanwezigheid van verblijfplaatsen in gebouwen uitgesloten. Een aantal typen gebouwen biedt wel geschikte verblijfplaatsen als deze niet belicht worden. Dit betreffen kerken met een zolder (deelgebied 2) en boerderijen en schuren (deelgebieden 5 en 6) (BIJ12, 2017). Zomer-, paar- en kraamverblijfplaatsen van gewone grootoorvleermuizen zijn niet uit te sluiten op specifieke locaties zoals kerken (deelgebied 2) of op boeren- of woonerven in het buitengebied (deelgebied 5 en 6). De grootste kans op de aanwezigheid van grootoorvleermuis ligt in deelgebieden 5 en 6 waar grote zolders van boeren- en woonerven aanwezig zijn. Tijdens het vleermuisonderzoek wordt geïnterviewd welke gebouwen in het plangebied geschikte verblijfplaatsen bieden. Voor deze gebouwen is separaat soortgericht onderzoek nodig indien beoogde ontwikkelingen daartoe aanleiding geven. Afhankelijk van de resultaten van dit onderzoek moet een ontheffingsaanvraag volgens de reguliere procedure gevolgd worden door de eigenaren.

Meervleermuis en tweekleurige vleermuis overwinteren tevens in bovengenoemde oude gebouwen, echter in het geval van tweekleurige vleermuis niet in Nederland (Dietz & Kiefer, 2017). Winterverblijfplaatsen van meervleermuis bevinden zich in Nederland vrijwel uitsluitend ondergronds (zoals de bunkers in de duinen aan de kust) of in mergelgrotten. Winterverblijfplaatsen van meervleermuis en tweekleurige vleermuis zijn daarom uitgesloten in het plangebied. Kraamverblijfplaatsen van meervleermuis komen met name voor in veenweidegebieden in Noord- en West-Nederland en bij grote wateren. Van deze soort liggen paarverblijfplaatsen dichtbij kraamverblijfplaatsen of op migratieroutes tussen zomer- en winterverblijfplaatsen. Grote wateren zoals rivieren en kanalen worden gebruikt als migratieroute (Haarsma, 2011). Het Amsterdam-Rijnkanaal loopt langs de noordzijde van Diemen en Diemen ligt dicht bij de oevers van het IJmeer. Paarverblijfplaatsen van tweekleurige vleermuis worden doorgaans in hoogbouw van tenminste 8 verdiepingen aangetroffen (Rydell & Baagoe, 1994, Suba et al. 2010 en Shpak, 2017). Verspreid over de deelgebieden 1, 2 en 3 zijn gebouwen aanwezig die aan deze eis voldoen. Voor een gebouw van 8 verdiepingen wordt uitgegaan van een hoogte van 3 meter per verdieping, dus in totaal 24 meter. Om aan de veilige kant te zitten, wordt uitgegaan van een hoogte van minstens 20 meter. In figuur 3.9 zijn de gebouwhoogtes in het plangebied te zien. Zomer-, kraam- en paarverblijfplaatsen van meervleermuis en tweekleurige vleermuis zijn niet uitgesloten in het plangebied. Paarverblijfplaatsen van tweekleurige vleermuis zijn alleen niet uitgesloten in de gebouwen van minstens 20 meter.

Baardvleermuis, franjestaart en watervleermuis verblijven alleen in de winter in gebouwen, maar dit gaat om oude gebouwen net zoals waarin gewone grootoorvleermuis overwintert. Dit type gebouwen ontbreekt in het plangebied. De aanwezigheid van deze soorten is hierdoor uitgesloten in het plangebied.

Toetsing voornemen

De beoogde ontwikkelingen vinden dus plaats nabij geschikte verblijfplaatsen van vleermuizen. In tabel 3.3 is een overzicht te zien van de typen verblijfplaatsen en vleermuissoorten die in de verschillende gebouwen kunnen voorkomen. Daardoor is het niet uitgesloten dat de werkzaamheden mogelijk leiden tot het verstoren, verwonden of doden van vleermuizen en/of vernietigen van verblijfplaatsen van vleermuizen (overtreding Wnb, artikel 3.5, lid 1, 2 en 4). Om de aanwezigheid van vleermuizen, het netwerk aan verblijfplaatsen en functioneel leefgebied en de belangrijkste functies van de soorten in kaart te brengen, is nader onderzoek naar die functies noodzakelijk. Afhankelijk van de uitkomsten van het nader onderzoek dienen maatregelen voor de betreffende soorten getroffen te worden.

Figuur 3.1 Open stootvoeg (links) en gebroken kantpan (rechts) in deelgebied 1

Figuur 3.2 Overstekende nokpan met open stootvoeg en dilatatievoeg (links) en opening onder nokpan (rechts) in deelgebied 1

Figuur 3.3 Ventilatievoegen (links) en opening onder hoekpan (rechts) in deelgebied 1

Figuur 3.4 Opening in daklijst (links) en inbouwkast voor vleermuizen (rechts) in deelgebied 2

Figuur 3.5 Open stootvoegen in schoorsteen (links) en opening onder dakgoot (rechts) en in deelgebied 2

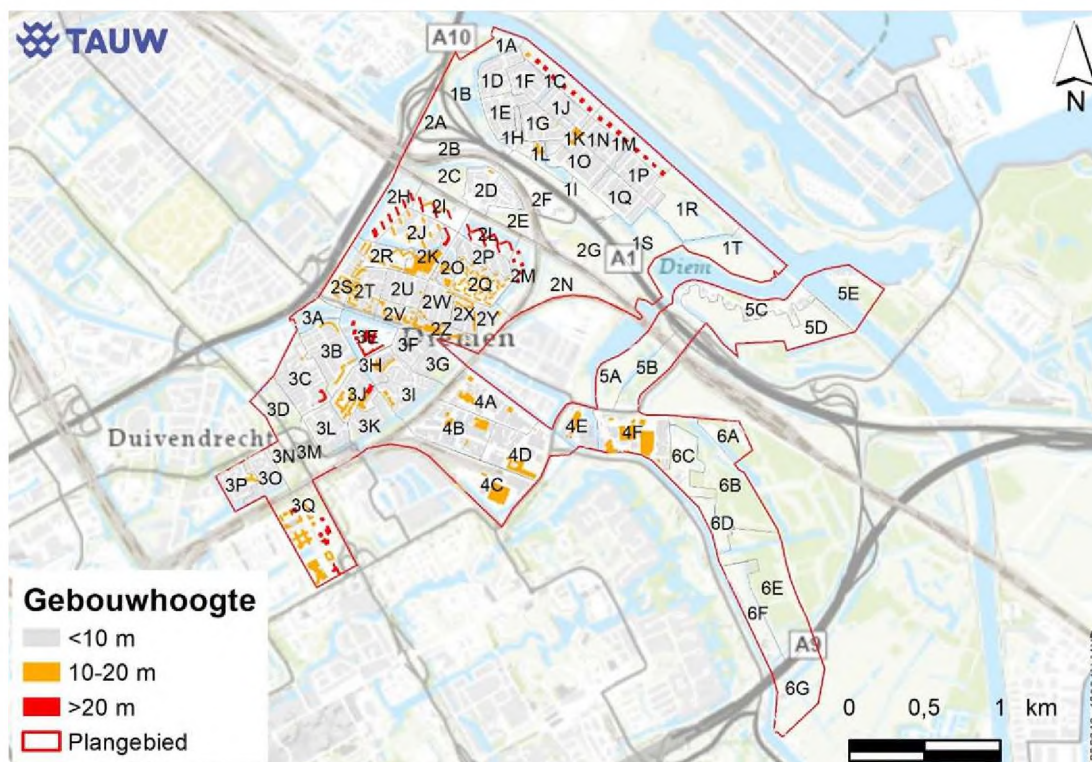
Figuur 3.6 Opening onder raamdorpel (links) en opening bij regenpijp (rechts) in deelgebied 2

Figuur 3.7 missend paneel in deelgebied 2 (links) en gekromde gevelplaat in deelgebied 3 (rechts)

Figuur 3.8 Open dilatatievoeg achter regenpijp (links) en gebroken paneel in deelgebied 3 (rechts)

Figuur 3.9 Gebouwhoogtes in het plangebied.

3.6.1.1 Foerageergebieden

Foerageergebieden van vleermuizen betreffen in de stedelijke omgeving zoals Diemen de groen- of waterstructuren zoals struweel, bomenrijen, andere opgaande begroeiing en watergangen. In het plangebied zijn dergelijke foerageergebieden aanwezig in de vorm van parken, bomenrijen, tuinen en watergangen. Figuur 3.10 toont voorbeelden van geschikt foerageergebied voor vleermuizen. Deze foerageergebieden zijn mogelijk dragend voor de functionaliteit van verblijfplaatsen en daarmee het behoud van lokale vleermuispopulaties. Dit gezien de omvang van de structuren en de potentiële aanwezigheid van grote verblijfplaatsen zoals kraam- en massawinterverblijfplaatsen. Negatieve effecten op belangrijk foerageergebied als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden zijn niet uitgesloten. Het is van belang om inzichtelijk te maken welke onderdelen van het leefgebied van vleermuizen aanwezig zijn in de gemeente Diemen voor het behoud en de verbetering daarvan. Om inzichtelijk te krijgen wat belangrijke foerageergebieden voor de vleermuizen in Diemen zijn, is nader onderzoek naar deze functie nodig. Vanuit de resultaten van het nader onderzoek wordt beoordeeld wat nodig is voor het behoud en de verbetering van de functionele leefomgeving.

Figuur 3.10 Voorbeelden van geschikt foerageergebied voor vleermuizen in cluster 1B (links) en cluster 3K (rechts)

3.6.1.1 Vliegroutes

Vliegroutes worden gevormd door lijnvormige elementen zoals bomenrijen, randen van bebouwing en watergangen. In het plangebied zijn dergelijke lijnvormige elementen aanwezig. Figuur 3.11 toont voorbeelden van geschikte vliegroutes voor vleermuizen. De bomenrijen in de verschillende straten en lanen vormen potentieel vliegroutes of onderdelen daarvan. Tevens kunnen de lijnvormige structuren van de bebouwing dienen als onderdeel van vliegroutes. Watergangen (al dan niet in combinatie met vegetatie, zoals bomen en struiken) vormen eveneens potentiële vliegroutes.

Deze vliegroutes zijn potentieel van belang voor het behoud van lokale vleermuispopulaties, omdat deze leiden richting grote vegetatiestructuren en waterpartijen in het buitengebied. De functionaliteit van aanwezige verblijfplaatsen in de gemeente Diemen wordt mede bepaald door vliegroutes. Daarbij dienen vliegroutes ook als foerageergebied voor vleermuissoorten. Directe negatieve effecten op vliegroutes door de voorgenomen ontwikkeling zijn uitgesloten, omdat hierbij geen bomenkap plaatsvindt. In het geval van sloop van panden kan ook een vliegroute worden aangetast. Dit is afhankelijk van de aanwezigheid van omliggende vegetatie- en waterstructuren. In een gebied waarbij alleen een gebouw dienst kan doen als verbinding van en naar geschikt foerageergebied heeft het gebouw een belangrijke functie als onderdeel van een vliegroute. Binnen de scope van de werkzaamheden in de gemeente Diemen is dit niet van toepassing.

Ondanks dat vliegroutes niet worden aangetast door het voornemen, is het wel van belang om inzichtelijk te maken waar vliegroutes van vleermuizen aanwezig zijn in de gemeente Diemen. Dit is nodig voor het behoud en de verbetering daarvan, wat sterk bijdraagt aan de lokale staat van instandhouding van de vleermuizen die deze vliegroutes gebruiken. Dit is immers de kerntaak van het SMP. Bovendien kunnen veel gebruikte vliegroutes inzicht geven in de locaties van grote kolonies vleermuizen, zoals kraam- en massawinterverblijfplaatsen. Ook deze zijn essentieel voor het opstellen van een SMP. Om inzicht te krijgen in het netwerk en gebruik van lijnvormige structuren is nader onderzoek nodig. Vanuit de resultaten van het nader onderzoek wordt beoordeeld wat nodig is voor het behouden en verbeteren van de functionele leefomgeving.

Figuur 3.11 Bomenrij grenzend aan clusters 1D en 1F (links) en bomenrij in cluster 2I (rechts) met daarlangs watergangen zijn potentieel geschikt als vliegroutes voor vleermuizen

3.6.2 Vogels

3.6.2.1 Vogels – jaarrond beschermde nesten

De nesten van deze vogelsoorten zijn het hele jaar beschermd, evenals de functionele leefomgeving rondom het nest. Verspreid over de gemeente Diemen zijn 502 waarnemingen van huismus en 297 van gierzwaluw bekend van de afgelopen 10 jaar, met de hoogste concentraties in de woonwijken (deelgebieden 1, 2 en 3). In figuur 3.12 en 3.13 zijn huismussen te zien die zijn waargenomen in deelgebieden 1 en 2. Figuur 3.14 en 3.15 tonen voorbeelden van geschikt leefgebied voor huismus in het plangebied (deelgebieden 1, 2 en 3). In hoofdlijnen bestaat de functionele leefomgeving van huismus uit de onderstaande onderdelen die gecombineerd zijn te vinden in deelgebied 1, 2, 3, 5 en 6:

- Voldoende drinkwater (zoals vijvers) en water om in te badderen
- Voldoende voedsel
- Dekking in de vorm van struweel binnen 5 tot 10 meter en bij voorkeur 2,5 meter van de foerageerplek
- Groenblijvende gevelbegroeiing of een andere vorm van verticale vegetatie
- Zandplaatsen om een stofbad te nemen
- Vindplaatsen voor grit (kalk) of kleine hoeveelheden kleine steentjes (deze bevorderen vertering harde granen)

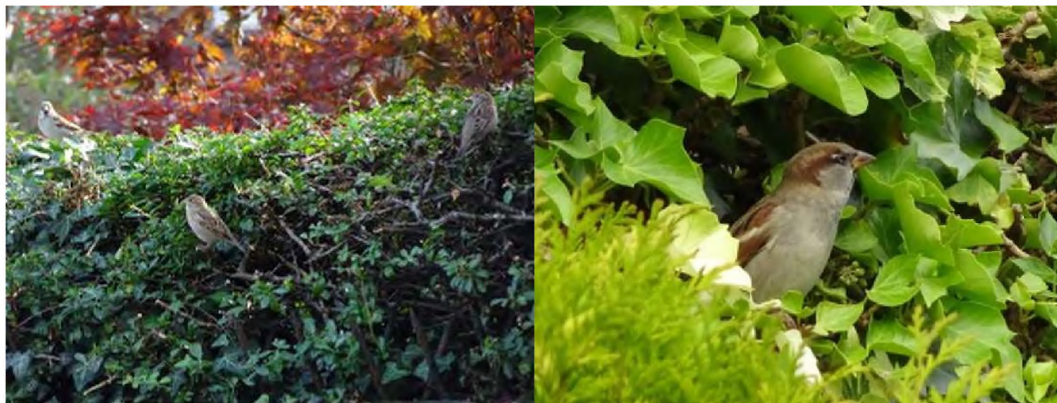
Gierzwaluwen foerageren op hoogte binnen een straal van 8 kilometer van het nest vandaan. Functioneel leefgebied is daarom niet aanwezig binnen het plangebied. De dakpandaken van grondgebonden woningen en appartementencomplexen in de woonwijken en de boeren- en woonerven bieden potentieel geschikte nestplaatsen voor huismus en gierzwaluw. Figuur 3.16 tot en met 3.20 tonen geschikte nestlocaties voor huismus en gierzwaluw. In deelgebied 4 ontbreekt het aan geschikte nestlocaties voor koloniebroeders zoals huismus en gierzwaluw. Deelgebied 4 voldoet daarnaast niet aan de eisen die huismus stelt aan het functioneel leefgebied in de omgeving van een nestplaats. Huismus en gierzwaluw zijn daarom uitgesloten in deelgebied 4. In de volgende clusters zijn geen geschikte openingen aangetroffen die leiden naar potentiële nestplaatsen van huismus of gierzwaluw tijdens het verkennend veldbezoek: 1C, 1M, 1K, 1L, 1I, 2B, 2G, 2H, 2I, 2K, 2L, 2M, 2Q, 3E, 3H, 3N, 3P en 3Q. De beoogde ontwikkelingen vinden plaats direct op potentiële nest- en rustplaatsen van huismus en gierzwaluw in deelgebieden 1, 2, 3, 5 en 6. Dit heeft mogelijk de volgende negatieve effecten tot gevolg: het opzettelijk vernielen, beschadigen of verstoren van nesten of eieren van huismus en gierzwaluw (artikel 3.1, lid 2 en 4). Nader onderzoek is benodigd om de aan- of afwezigheid van nest- en rustplaatsen van huismus en gierzwaluw en functioneel leefgebied van huismus aan te tonen. Afhankelijk van de uitkomsten van het nader onderzoek dienen maatregelen voor de betreffende soorten getroffen te worden.

In de NDFF is te zien dat slechtvalk in Diemen is waargenomen in de zuidelijke hoek van deelgebied 3 in cluster 3Q op het kantoorgebouw van Randstad in 2021 (NDFF, 2023). Dit gebouw is geschikt als nestlocatie van slechtvalk. Het dak van dit gebouw is gezien de hoogte en het gebrek aan menselijke verstoring geschikt als nestplaats voor slechtvalk. Figuur 3.21 toont het betreffende gebouw. Alleen in dit cluster zijn geschikte nestlocaties voor slechtvalk aanwezig, omdat elders hoge gebouwen ontbreken, of voorzien zijn van balustrades of balkons die zorgen voor verstoring van mensen. Wanneer werkzaamheden aan het dak van het kantoorgebouw van Randstad plaatsvinden, zijn negatieve effecten op (de nestplaats) van slechtvalk niet uit te sluiten. In dat geval is nader onderzoek naar slechtvalk nodig. In deelgebied 1 zijn 3 waarnemingen van overvliegende slechtvalken bekend uit 2015, 2016 en 2022 (NDFF, 2023). De locaties van de waarnemingen liggen boven een buurt met rijtjeswoningen. Hier ontbreekt het aan geschikte nestplaatsen voor slechtvalk. Daarom worden nestplaatsen aldaar uitgesloten, en wordt aangenomen dat het om passerende exemplaren betrof zonder binding met deze woningen. Het open landschap in de gemeente Diemen en de omliggende omgeving biedt wel geschikt foerageergebied voor deze soort.

Er zijn geen nesten van ooievaar waargenomen in het plangebied. Mogelijk zijn nesten van ooievaar aanwezig in de vegetatiestructuren in deelgebieden 5 en 6, echter niet op of nabij de bebouwing. Directe negatieve effecten op ooievaar zijn uitgesloten in het plangebied vanwege het ontbreken van nestlocaties op bebouwd terrein. Indirecte negatieve effecten op broedgevallen, bijvoorbeeld door verstoring tijdens de werkzaamheden, zijn uitgesloten omdat reeds een vorm van gewinning zal hebben plaatsgevonden aan de verstoring vanuit bebouwd gebied, en de lokale en tijdelijke aard van de verstoring. Het open gebied in de gemeente biedt een geschikte functionele leefomgeving voor deze soort. Deze omgeving wordt niet aangetast in het kader van het SMP. Negatieve effecten op nestplaatsen en functionele leefomgeving van ooievaar zijn uitgesloten.

Figuur 3.12 Huismussen op een dak in deelgebied 1 (links) en deelgebied 2 (rechts)

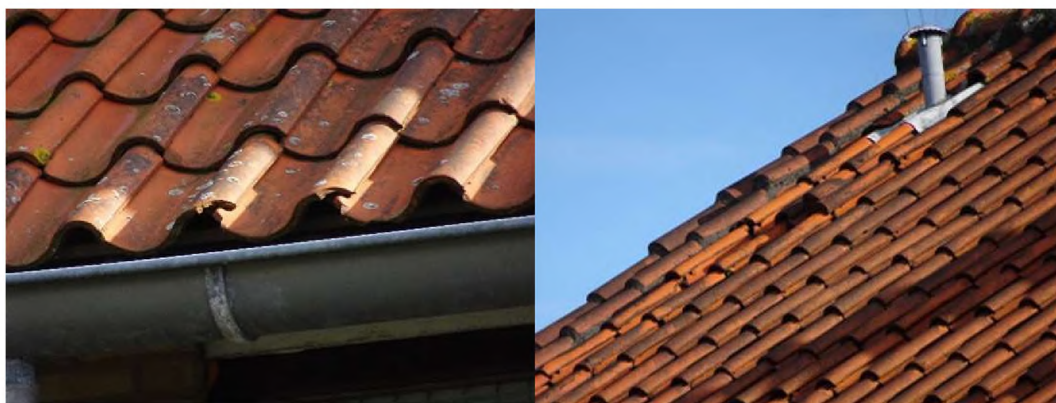
Figuur 3.13 Huismussen in een haag (links) en klimop (rechts) in deelgebied 2

Figuur 3.14 Geschikt leefgebied voor huismus in deelgebied 1

Figuur 3.15 Geschikt leefgebied voor huismus in deelgebied 2 (links) en deelgebied 3 (rechts)

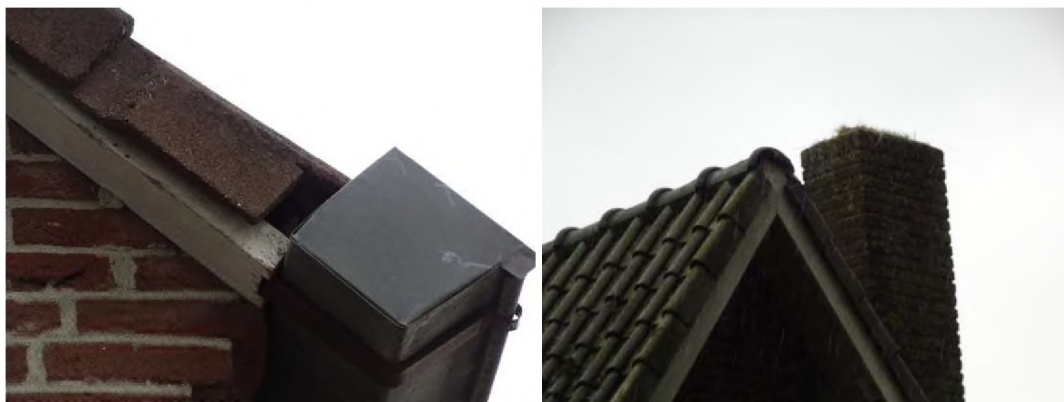
Figuur 3.16 Dakpandaken geschikt voor huismus en gierzwaluw in deelgebied 1 (links) en deelgebied 2 (rechts)

Figuur 3.17 Vogeldakpan in deelgebied 2 (links) en nissen in schoorsteen in deelgebied 3 (rechts) geschikt voor huismus

Figuur 3.18 Vogeluitwerpselen (mogelijk van gierwaluw) bij overstekende nokpan in deelgebied 2 (links) en kantpan in deelgebied 3 (rechts). Dergelijke openingen zijn zowel voor huismus als voor gierwaluw geschikt

Figuur 3.19 Opening onder hoekpan in deelgebied 3 (links) en missende nokpan in deelgebied 6 (rechts). Dergelijke openingen zijn zowel voor huismus als voor gierwaluw geschikt

Figuur 3.20 Gierwaluwkasten en vleermuiskasten in cluster 2U (links) en ingebouwde gierwaluwstenen in 2Y (rechts). Deze voorzieningen voor gierwaluw zijn zowel voor huismus als voor gierwaluw geschikt

Figuur 3.21 Het gebouw van Randstad waar een waarneming van slechtvalk bekend is in de NDFF

3.6.2.1 Vogels – jaarrond beschermd: afhankelijk van ecologische factoren

Bij vogelsoorten uit categorie 5 in de Wnb gaat het om vogels die vaak elk jaar terugkeren naar de omgeving waar ze gebroed hebben, maar die wel flexibel zijn om een nieuw nest te maken of zich elders te vestigen. Het gaat dus om de bescherming van het functionele leefgebied en dit is alleen aan de orde als de betreffende soort voor zijn voortplanting uitsluitend afhankelijk is van dat functionele leefgebied en er geen alternatieven of uitwijkmogelijkheden in de omgeving zijn.

De diverse openingen in de gebouwen in het plangebied zijn mogelijk geschikt als nestplaats voor soorten zoals boomkruiper, koolmees, pimpelmees en zwarte roodstaart. Zwarte kraai en ekster kunnen broeden in bomen in het plangebied. Al deze soorten hebben een gunstige staat van instandhouding (Sovon, 2022). Het ontbreekt aan waarnemingen van zwarte roodstaart in (de omgeving van) het plangebied van de afgelopen 10 jaar (NDFF, 2023). In de afgelopen 10 jaar zijn de andere genoemde vogelsoorten wel waargenomen in het plangebied (NDFF, 2023). Boomkruiper, koolmees en pimpelmees zijn algemeen aanwezig. Nader onderzoek naar deze 5 soorten en het aanvragen van een ontheffing Wnb voor deze soorten zijn niet nodig.

Blauwe reiger heeft een matig ongunstige staat van instandhouding (Sovon, 2022). Boerenzwaluw en huiszwaluw hebben een zeer ongunstige staat van instandhouding (Sovon, 2022). In het plangebied zijn geen (kolonies) nesten van blauwe reiger aanwezig, en de woningen binnen het plangebied vormen ook geen geschikt habitat voor deze boombroedende soort. Blauwe reiger maakt mogelijk gebruik van de watergangen als foerageergebied in en langs het plangebied. Deze watergangen blijven behouden waardoor negatieve effecten op blauwe reiger zijn uitgesloten. Tijdens het veldbezoek zijn geen boeren- of huiszwaluwnesten geconstateerd. Echter zijn niet alle terreinen openbaar toegankelijk waardoor mogelijk geschikte nestlocaties in deelgebied 5 en 6 zijn gemist. Deelgebieden 5 en 6 zijn namelijk potentieel geschikt voor nestplaatsen van boeren- en huiszwaluw, vanwege de woon- en boerenerven met geschikte gebouwen nabij open (foerageer)gebied (zie figuur 3.22). Tevens zijn in deze deelgebieden de meeste waarnemingen bekend (NDFF, 2023). Het gaat om 61 waarnemingen van boerenzwaluw en 54 van huismus vanaf 2013 in deelgebied 5 en 6. Slechts enkele losse waarnemingen zijn te vinden boven de andere deelgebieden. Aangezien deze soorten jaarlijks op dezelfde plek broeden en de nesten eenvoudig te herkennen zijn, is de aanwezigheid van deze soorten in andere deelgebieden uitgesloten.

Tijdens de verkennende veldbezoeken zijn namelijk in de andere deelgebieden geen komvormige nesten waargenomen. Er worden geen bomen gekapt in het kader van het SMP. Nader onderzoek naar blauwe reiger en het aanvragen van een ontheffing Wnb voor deze soort is niet nodig. Wat betreft boeren- en huiszwaluw is nader onderzoek nodig in deelgebieden 5 en 6. Uit een aanvullend verkennend veldbezoek moet blijken of boeren- of huiszwaluwnesten al dan niet aanwezig zijn. Tevens is het mogelijk om deze vogelsoorten te inventariseren tijdens onderzoek naar huismus. Indien de aanwezigheid van boeren- en/of huiszwaluw wordt geconstateerd bij geschikte bebouwing, is aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van nesten van deze soorten nodig. De beoogde ontwikkelingen vinden mogelijk plaats op potentiële nest- en rustplaatsen van boeren- en huiszwaluw in deelgebieden 5 en 6. Dit heeft mogelijk de volgende negatieve effecten tot gevolg: het opzettelijk vernielen, beschadigen of verstoren van nesten of eieren van deze vogelsoorten (artikel 3.1, lid 2 en 4). Afhankelijk van de uitkomsten van het nader onderzoek dienen maatregelen voor de betreffende soorten getroffen te worden.

Spreeuw heeft ook een zeer ongunstige staat van instandhouding (Sovon, 2022). Spreeuwen zijn waargenomen in deelgebied 1 en 2 (zie figuur 3.23 en 3.24). Spreeuw broeden in woningen bijvoorbeeld onder dakpannen in de buurt van soortgenoten. Van spreeuw zijn 322 waarnemingen ingevoerd in de afgelopen 10 jaar in de NDFF binnen Diemen (NDFF, 2023). Ook spreeuw is verspreid over de gemeente waargenomen, echter is deze soort vaker in deelgebieden 5 en 6 waargenomen dan huismus en gierzwaluw. In deze deelgebieden is voor spreeuw geschikt foerageergebied volop aanwezig zoals open grasland. De dakpandaken van grondgebonden woningen en appartementencomplexen in de woonwijken (deelgebied 1, 2 en 3) en de boeren- en woonerven in deelgebieden 5 en 6 bieden potentieel geschikte nestplaatsen voor spreeuw. Tevens bieden opgehangen en ingebouwde gierzwaluwkasten in deelgebied 2 geschikte nestplaatsen. In deelgebied 4 zijn geen geschikte nestlocaties voor spreeuw aanwezig. In de volgende clusters zijn ook geen geschikte nestlocaties aangetroffen tijdens het verkennend veldbezoek: 1C, 1M, 1K, 1L, 1I, 2B, 2G, 2H, 2I, 2K, 2L, 2M, 2Q, 3E, 3H, 3N, 3P en 3Q. Wanneer nestplaatsen van spreeuw in het plangebied verdwijnen, is een negatief effect op de populatie op zowel nationaal, regionaal als lokaal niveau gezien de ongunstige staat van instandhouding niet uit te sluiten. De beoogde ontwikkelingen vinden plaats direct op potentiële nest- en rustplaatsen van spreeuw in deelgebieden 1, 2, 3, 5 en 6. Dit heeft mogelijk de volgende negatieve effecten tot gevolg: het opzettelijk vernielen, beschadigen of verstoren van nesten of eieren van spreeuw (artikel 3.1, lid 2 en 4). Nader onderzoek is benodigd om de aan- of afwezigheid van nest- en rustplaatsen en functioneel leefgebied van spreeuw aan te tonen. Afhankelijk van de uitkomsten van het nader onderzoek dienen maatregelen voor de betreffende soort getroffen te worden.

Figuur 3.22 Clusters met potentiële nestplaatsen voor boeren- of huiswaluw binnen het plangebied

Figuur 3.23 Spreeuwen op een dak (links) en vegetatie waar spreeuwen in zaten (rechts) in deelgebied 1

Figuur 3.24 Spreeuw op een dak (links) en in een gierzwaluwkast (rechts) in deelgebied 2.

3.6.2.1 Vogels – in gebruik zijnde nesten

De nesten van alle inheemse vogelsoorten zijn beschermd wanneer ze als broedlocatie in gebruik zijn. Bij het veldbezoek zijn geschikte nestlocaties van broedvogels aangetroffen. Parkjes, tuinen en ander omliggend groen bieden plek om te dienen als nestplaats voor algemene soorten zoals houtduif, merel, vink en roodborst. Watergangen bieden geschikte nestlocaties voor soorten zoals meerkoet, waterhoen, wilde eend en knobbelzwaan. Onder dakpannen kunnen soorten zoals kauw broeden. Op platte daken kunnen soorten zoals zilvermeeuw gaan broeden.

De werkzaamheden leiden mogelijk tot het verstoren en/of doden van individuen en het vernietigen van eieren, rustplaatsen en nesten (overtreding Wnb, artikel 3.1, lid 1, 2 en 4).

Werkzaamheden dienen zoveel mogelijk buiten het broedseizoen plaats te vinden. Wanneer met geplande werkzaamheden wordt gestart binnen of vlak voor de periode dat vogels over het algemeen tot broeden komen (maart – oktober), kan het zijn dat er nesten worden verstoord of aangetast. Daarom is er mogelijk een broedvogelcontrole nodig voorafgaand aan de start van de werkzaamheden. Het is niet mogelijk dat via een vast protocol te doen, aangezien de start en het eind van het broedseizoen beïnvloed kunnen worden door weersomstandigheden. Daarnaast hebben niet alle werkzaamheden evenveel invloed op een mogelijk broedgeval en spelen op elke locatie unieke factoren mee. Daarom dient, als er van maart tot en met oktober wordt gestart met werkzaamheden, met een ecooloog besproken te worden of een broedvogelcontrole noodzakelijk is.

Wanneer er daadwerkelijk nesten met broedende vogels worden aangetroffen in of nabij het plangebied zijn deze te allen tijde beschermd door de Wnb. Wanneer deze mogelijk verstoord of aangetast worden door de werkzaamheden kan besloten worden om de nesten af te screenen van de werkzaamheden, of kan een ecooloog zelfs genoodzaakt zijn te beslissen dat de werkzaamheden tijdelijk moeten worden stilgelegd.

4 Potentie beschermde verblijf- en nestplaatsen

4.1 Potentie-analyse

Zoals in paragraaf 2.1 toegelicht is de bebouwde kern van Diemen opgedeeld in 6 deelgebieden en 81 clusters. Per cluster is de potentie voor verblijf-/nestplaatsen van vleermuizen, huismus, spreeuw en gierzwaluw bepaald om de onderzoeksinspanning voor deze soorten te bepalen. Daarnaast geven de potenties een eerste inschatting voor de mogelijke aanwezigheid van deze soorten. Los daarvan zijn in figuur 3.22 op kaart de clusters met potentiële nestplaatsen voor boeren-/huiszwaluw gegeven.

4.1.1 Methode

De potentie voor vleermuizen, huismus/spreeuw en gierzwaluw is als volgt bepaald:

- Binnen de 81 clusters is zoveel als mogelijk een homogene groep van gebouwen gehanteerd op basis van bouwjaar, energielabel en woningtype. Respectievelijk zijn deze aspecten ter illustratie getoond op kaart in een deel van het plangebied in figuur 4.1, 4.2 en 4.3
- Om de potentie van een cluster te bepalen, is gebruik gemaakt van openbare brondata. Brondata die is gebruikt heeft betrekking op bouwjaar, energielabel, daktype en groen in de omgeving (binnen 50 meter van bebouwing):
 - Het bouwjaar is relevant vanwege de wijze van bouwen, en daarmee ook de aanwezigheid en omvang van voor vleermuizen beschikbare ruimtes in de gebouwen. In figuur 4.1 zijn de bekende bouwjaaren per gebouw op kaart te zien (Kadaster, 2022a)
 - Het energielabel geeft een extra indicatie van de voor fauna beschikbare ruimtes in spouwmuren en daken. In figuur 4.2 zijn de bekende energielabels per gebouw te zien (RVO, 2020)
 - Het daktype geeft aan of gebouwen hoofdzakelijk een plat of schuin dak hebben (bron: 3DBAG). Voor deze potentie inschatting wordt aangenomen dat woningen met schuine daken voorzien zijn van dakpandaken met ruimtes voor vogels. Schuine daken bieden voor vleermuizen ook geschikte ruimtes, echter is een gebouw met een schuin dak niet per definitie geschikter voor vleermuizen
 - Het oppervlakte groen binnen 50 meter van woningen is relevant voor huismus vanwege het leefgebied rondom de verblijfplaatsen. Voor vleermuizen is het relevant omdat dit vaak dient als kortstondig foerageergebied direct na het uitvliegen en voor het invliegen. Vegetatie is berekend met een vegetatiescanner. Dit is een script dat een classificatie maakt van gras, laag groen en bomen. Input daarvoor is het AHN (ESRI Nederland, 2021) en een 'Infrarood Luchtfoto' (ESRI Nederland, 2017)
- Aanvullend is op locatie (dus tijdens de oriënterende veldbezoeken in september 2023) per cluster beoordeeld of geschikte openingen aanwezig zijn in de bebouwing
 - In de praktijk kan namelijk blijken dat gebouwen niet toegankelijk zijn voor beschermde gebouwbewonende soorten door bijvoorbeeld faunawerende maatregelen of een gebrek aan geschikte openingen
 - Indien de bebouwing niet toegankelijk is voor beschermde gebouwbewonende soorten, dan is de bebouwing direct niet geschikt. Handmatig zijn de waardes van de potentie-analyse gewijzigd naar 'Geen' als het cluster ongeschikt is geacht voor de betreffende soort(groep)

- Voor elk type brondata zijn categorieën bepaald. De categorieën en een onderbouwing daarvan zijn weergegeven in tabel 4.1
- Per cluster is een gemiddelde genomen van alle bouwjaren, energie labels, daktypes van de woningen en het oppervlakte groen rondom elke woning. Deze gemiddeldes vallen in een categorie per type brondata
- Voor elk van de categorieën is per soort een waarde bepaald, afhankelijk van hoe belangrijk een categorie voor een soort wordt geacht (zie tabel 4.2). De som van alle waardes vormt een totaalscore per soort voor elk cluster, wat uiteindelijk de potentie bepaalt (zie tabel 4.3)
- De parameters zijn per pand berekend, welke vervolgens op clusterniveau zijn geaggregeerd. De scores per categorie per cluster staan in tabel 4.2. Voor elke categorie gaat dat als volgt:
 - Bouwjaar per pand → Gemiddeld bouwjaar per cluster → Categorisering → Score per cluster
 - Energielabel per pand → Gemiddeld energielabel per cluster → Categorisering → Score per cluster
 - Daktype per pand (3 = schuin, 0 = plat) → Gemiddeld daktype per pand (score 0, 1, 2, 3) → Categorisering → Score per cluster
 - Groen in omgeving per pand → Gemiddelde per cluster → Categorisering → Score per cluster

Tabel 4.1 Brondata en de verschillende categorieën voor elk pand en cluster met toelichting van de verschillende categorieën

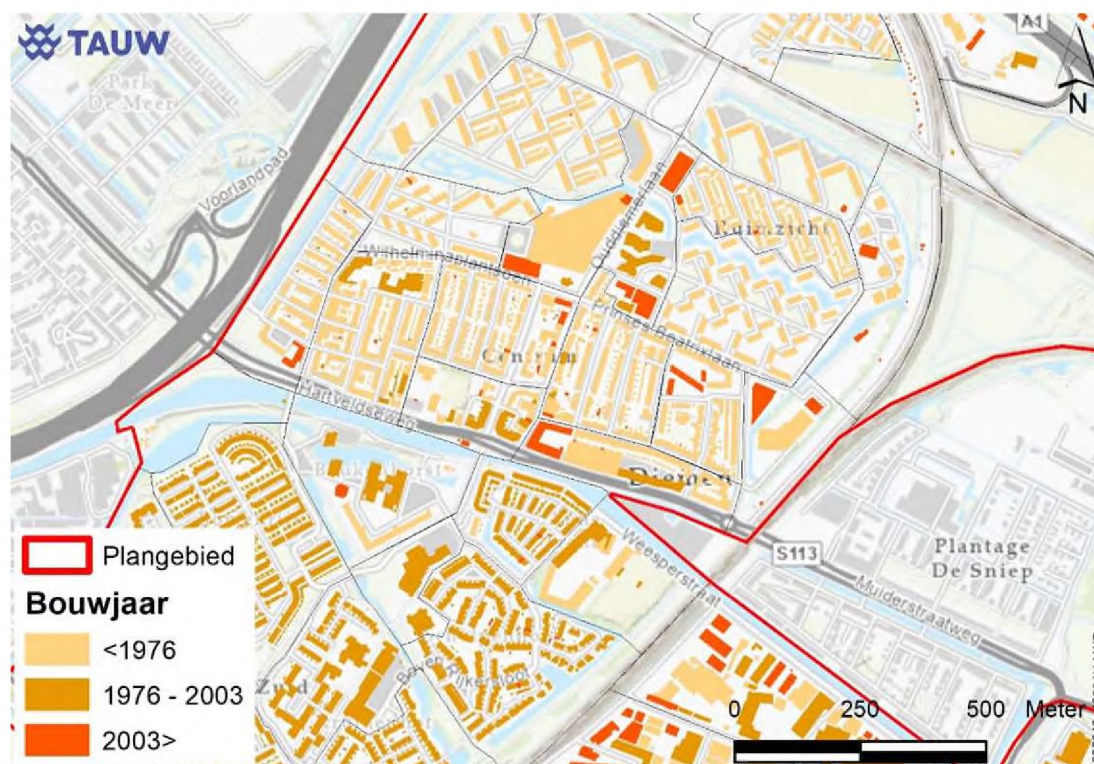
Brondata	Categorie	Interpretatie
Bouwjaar	≤ 1975	Nagenoeg geen isolatie, tenzij recent na geïsoleerd
	1976 – 2003	Beperkte isolatie in spouwmuren, maar nog geen eis aan maximale grootte kieren en gaten
	≥ 2004	Bouwbesluit (2003), geen kieren en gaten groter dan 1 cm
Energielabel	≤ C	Slechte isolatie, betere kansen voor fauna
	≥ B	Goede isolatie, mindere kansen voor fauna
Daktype	Plat dak	Geschikte ruimtes voor vogels beperkt, voor vleermuizen mogelijk wel in spouwmuren en/of achter boeiboorden.
	Schuin dak	Geschikte ruimtes aanwezig voor zowel vogels als vleermuizen in het dak en/of spouwmuren en/of achter boeiboorden.
Groen in omgeving (50 meter)	Veel	51-100% oppervlakte groen binnen 50 meter van cluster
	Midden	21-50% oppervlakte groen binnen 50 meter van cluster
	Weinig	0-20% oppervlakte groen binnen 50 meter van cluster

Tabel 4.2. Waarde voor elke soort per cluster, afhankelijk van hoe belangrijk een categorie wordt geacht per soort in een cluster

Brondata	Categorieën	Huismus/spreeuw	Gierzwaluw	Vleermuizen
Bouwjaar	≤ 1975	3	3	3
	1976 – 2003	2	2	2
	≥ 2004	1	1	1
Energie label	≤ C	3	3	3
	Onbekend	2	2	2
	≥ B	1	1	1
Daktype – Schuin dak	≥ 75%	3	3	0
	50-75%	2	2	0
	25-50%	1	1	0
	≤ 25%	0	0	0
Groen in omgeving (50 meter)	Veel	3	0	2
	Midden	2	0	2
	Weinig	1	0	1

Tabel 4.3 Uiteindelijke potentie (hoog, middel of laag) per soort afhankelijk van de som van waardes per categorie

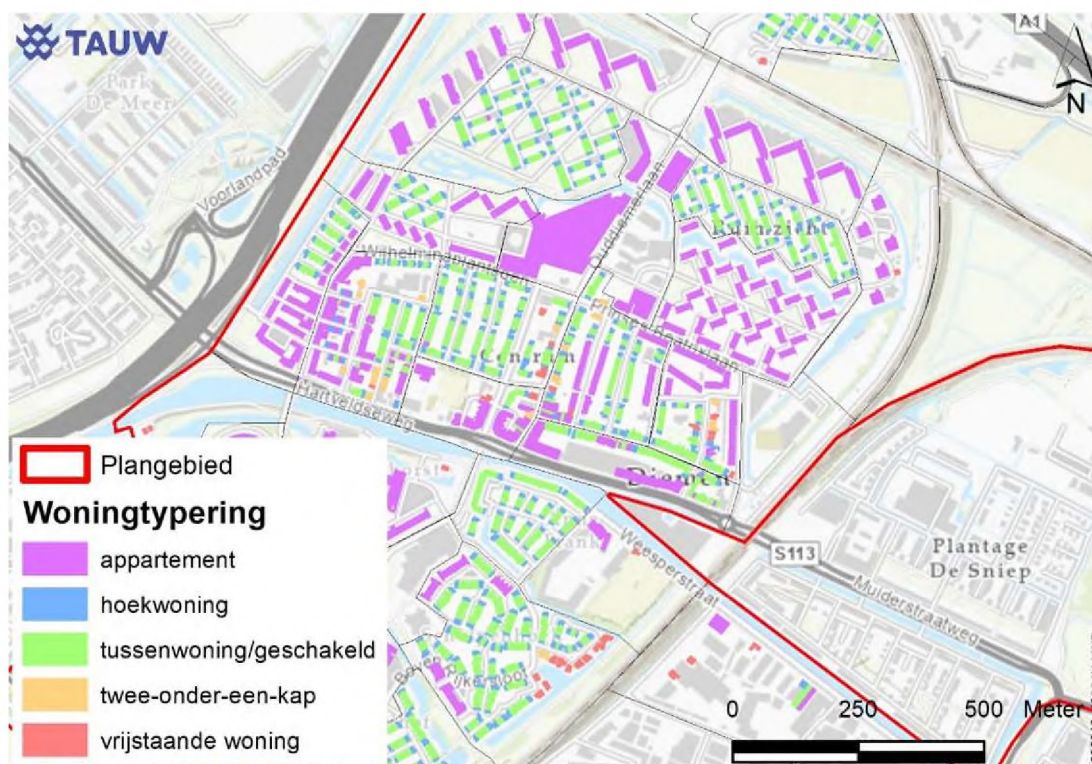
Potentie	Huismus/spreeuw	Gierzwaluw	Vleermuizen
Hoog	10 - 12	7 - 9	7 - 8
Middel	6 - 9	5 - 6	5 - 6
Laag	3 - 5	2 - 4	3 - 4

Figuur 4.1 Bouwjaar per pand in een deel van het plangebied. Deelgebieden 2, 3 en 4 van noord naar zuid

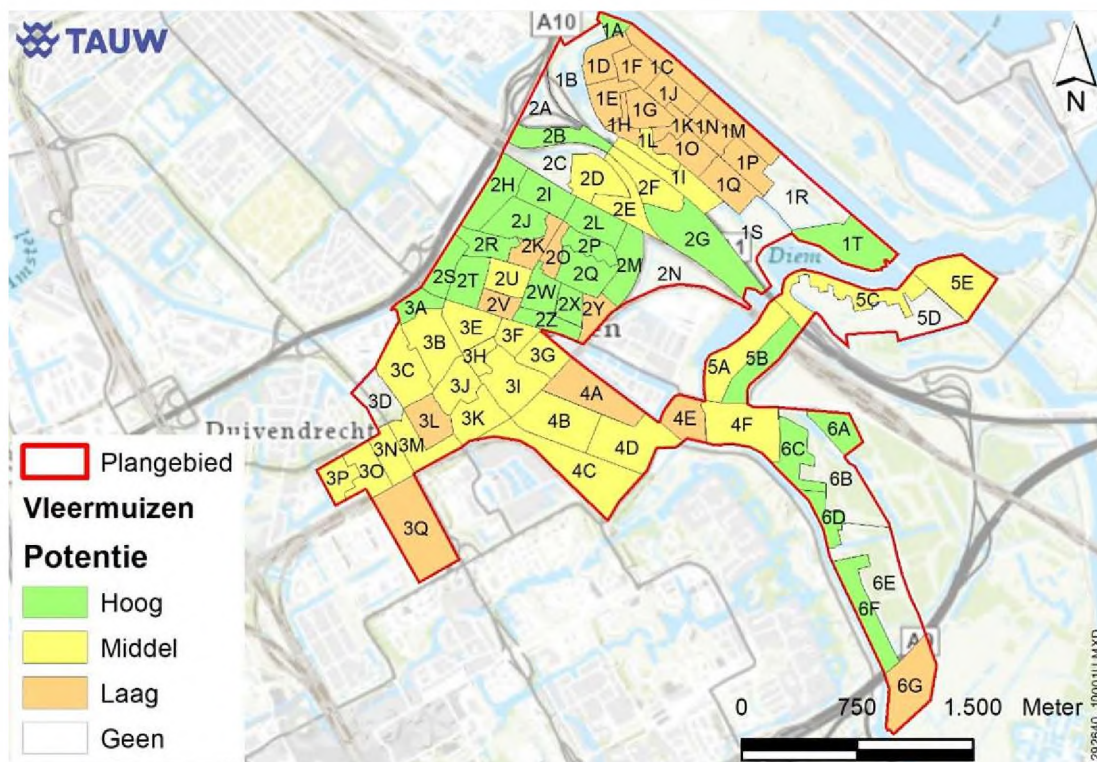
Figuur 4.2 Energielabels per pand in een deel van het plangebied. Deelgebieden 2, 3 en 4 van noord naar zuid

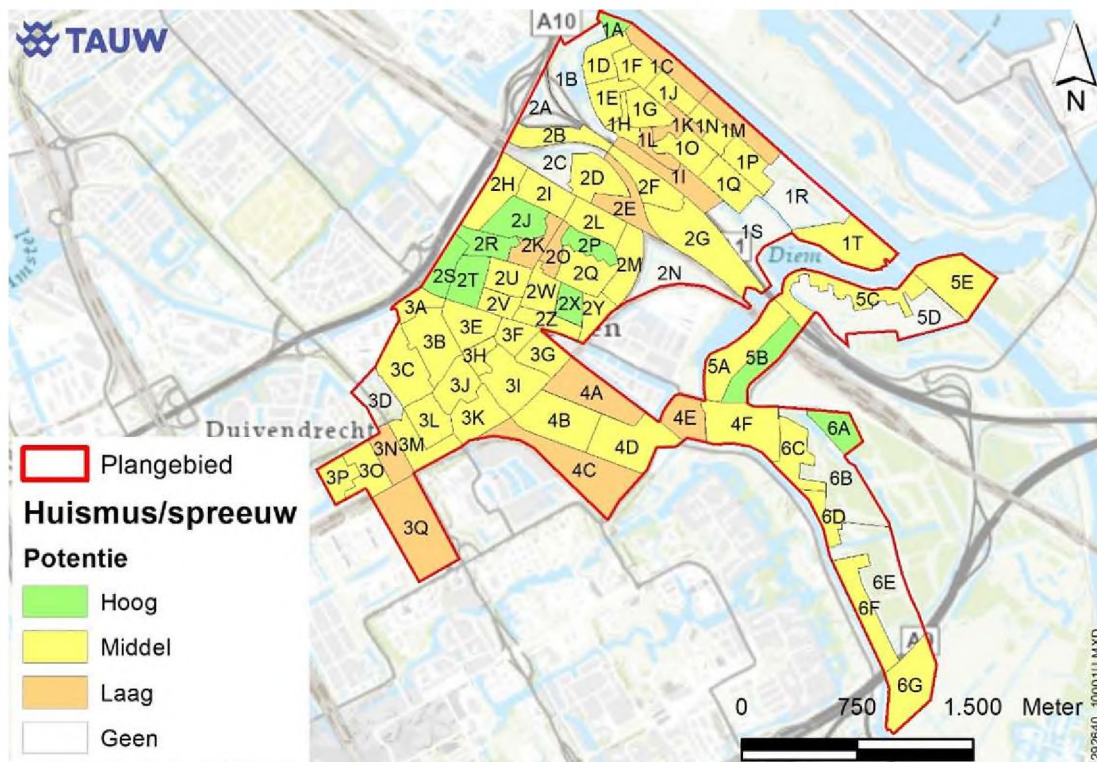
Figuur 4.3 Woningtypering per gebouw in een deel van het plangebied. Deelgebieden 2, 3 en 4 van noord naar zuid

4.1.2 Uitkomsten

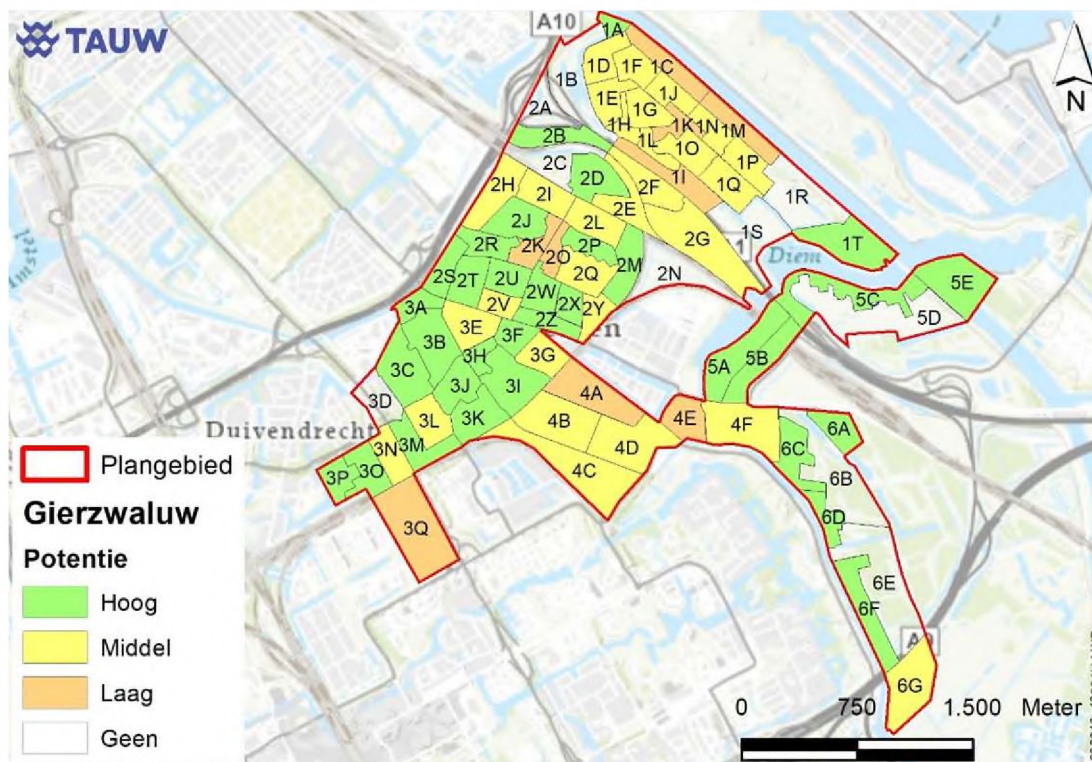
Met behulp van de potentieanalyse is voor de hele bebouwde woonkern van Diemen, per cluster, de potentie voor de relevante soorten bepaald. De uitkomsten van de analyse zijn visueel weergegeven in potentiekaarten. In figuur 4.4, 4.5 en 4.6 is per cluster visueel weergegeven of een gebied een lage, middelhoge of hoge potentie heeft voor vleermuizen, huismus/spreeuw en gierzwaluw. In een aantal clusters is geen bebouwing aanwezig, en deze clusters hebben dus 'geen' potentie voor deze soorten.

Figuur 4.4 Potentiekkaart voor vleermuizen in het plangebied. Geen = geen gebouwen in het cluster

Figuur 4.5 Potentiekkaart voor huismus/spreeuw in het plangebied. Geen = geen gebouwen in het cluster

Figuur 4.6 Potentiekaart voor gierzwaluw in het plangebied. Geen = geen gebouwen in het cluster

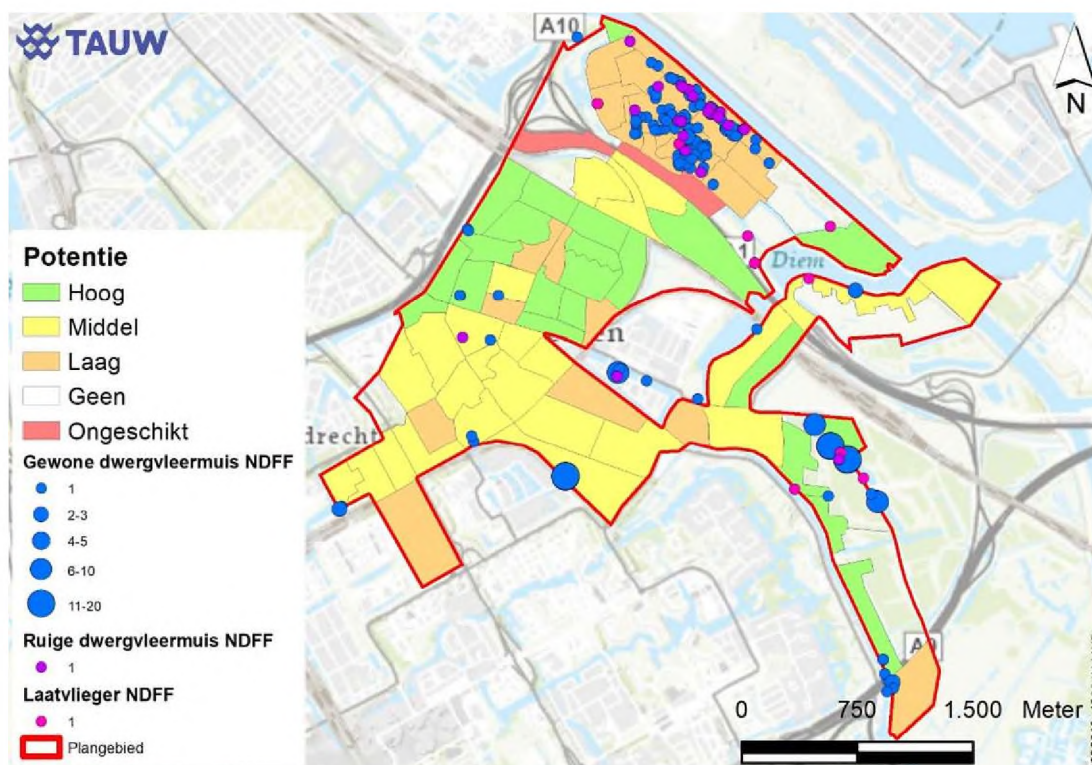
4.2 Validatie potentie-analyse

Op basis van de uitgevoerde veldbezoeken is de potentie-analyse bijgewerkt. Indien geen geschikte openingen voor een betreffende soort(groep) aanwezig zijn in een cluster, is de potentie op 'ongeschikt' gezet. Vervolgens zijn de bekende NDFF-waarnemingen van de afgelopen 10 jaar over de potentiekaarten gelegd. Hiermee zijn de potenties vergeleken met de aanwezigheid van soorten.

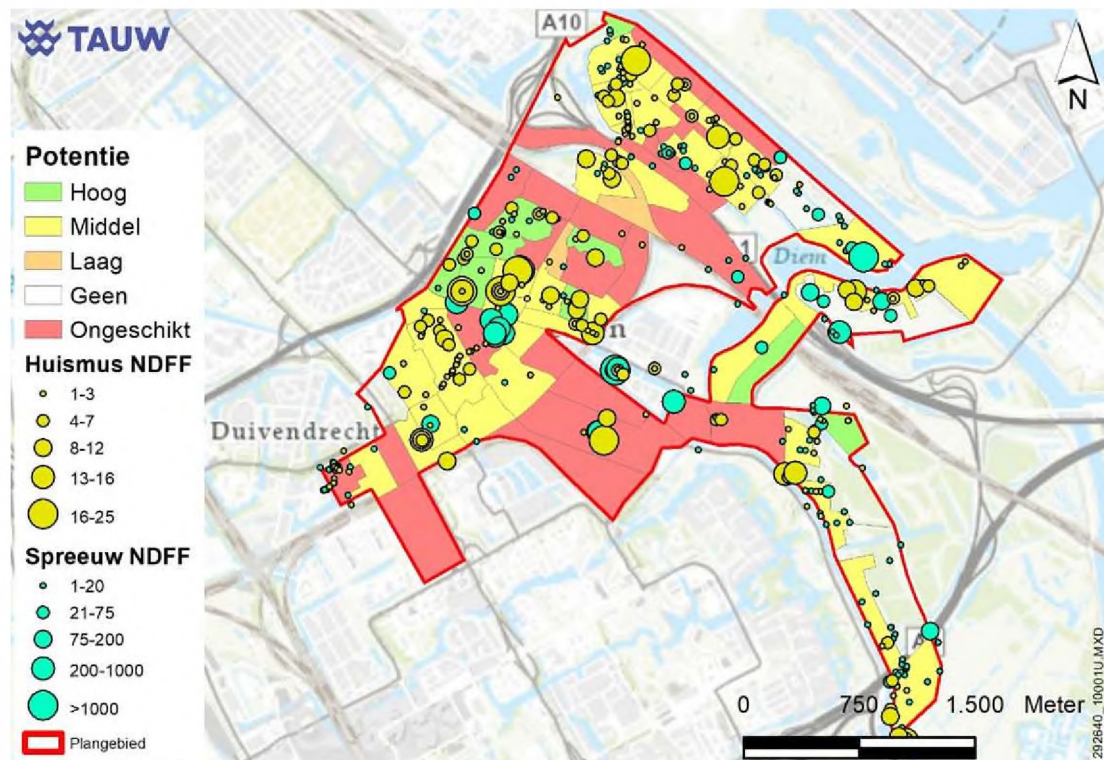
In figuur 4.7 is de gevalideerde potentiekaart voor vleermuizen te zien met daarop de waarnemingen van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger uit de NDFF (NDFF, 2023). Andere gebouwbewonende vleermuissoorten zijn niet waargenomen in het plangebied. De meeste vleermuiswaarnemingen zijn ingevoerd in deelgebied 1 in clusters met een lage potentie. Gezien het beperkt aantal waarnemingen en het feit dat waarnemingen met name in deelgebied 1 zijn ingevoerd (waarnemerseffect), geeft aan dat er geen volledig onderzoek naar vleermuizen is uitgevoerd in de gemeente Diemen. Vleermuizen zijn niet makkelijk te inventariseren door de meeste mensen. De waarnemingen geven vanwege het voorgaande daarom geen volledig beeld van de aanwezigheid van vleermuizen in het plangebied. Om deze reden geeft de validatiekaart geen representatief beeld van de potenties in relatie tot aanwezige vleermuizen.

Figuur 4.8 toont de gevalideerde potentiekaart voor huismus en spreeuw met daarop de waarnemingen van deze soorten uit de NDFF (NDFF, 2023). Op de validatiekaart is te zien dat de meeste waarnemingen zijn ingevoerd in clusters met een middelhoge tot hoge potentie. Ook in ongeschikte clusters zijn waarnemingen bekend.

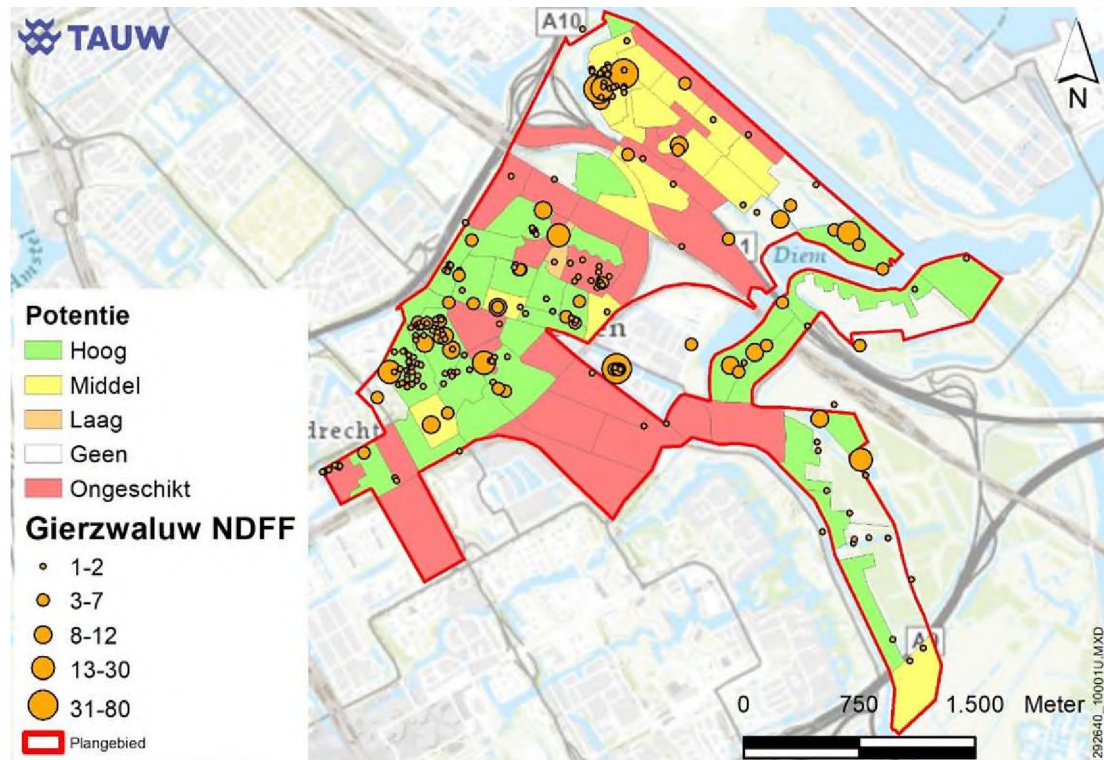
Dit betreffen foeragerende of overvliegende exemplaren. De gevalideerde potentiekaart voor gierzwaluw met daarop waarnemingen van deze soort uit de NDFF is weergegeven in figuur 4.9 (NDFF, 2023). Op deze validatiekaart is te zien dat de meeste waarnemingen bekend zijn in clusters met een hoge potentie en daarna met een middelhoge potentie. Voor de vogels geven de validatiekaarten een goed beeld van de potenties voor deze soorten. Huismus en gierzwaluw zijn makkelijker en herkenbaarder dan vleermuizen waar te nemen voor de gemiddelde mens. Tevens zijn de potenties grotendeels in lijn met het aantal waarnemingen. Echter speelt het waarnemerseffect mogelijk ook een rol. Waar mensen wonen zijn meer waarnemingen ingevoerd.

Figuur 4.7 Validatiekaart met potenties van verblijfplaatsen en waarnemingen van vleermuizen (NDFF, 2023)

Figuur 4.8 Validatiekaart met potenties en waarnemingen van huismus en spreek (NDFF, 2023)

Figuur 4.9 Validatiekaart met potenties en waarnemingen van gierzwaluw (NDFF, 2023)

5 Conclusies en aanbevelingen

5.1 Aanleiding en doel

In opdracht van gemeente Diemen heeft TAUW onderzoek gedaan naar de consequenties van de geldende natuurwet- en regelgeving voor de verduurzaming van woningen in de gemeente Diemen. De ontwikkeling kan alleen doorgaan als deze niet in strijd is met de natuurwetgeving, of als de benodigde vergunningen en/of ontheffingen kunnen worden verleend. De gebiedsbrede potentiescan is een eerste stap richting een SMP in de gemeente Diemen (provincie Noord-Holland) voor een generieke ontheffing. Het initiatief voor een SMP is vooral bedoeld om particuliere woningeigenaren, VvE's en woningcorporaties te faciliteren bij het verduurzamen van hun gebouwen.

5.2 Soortenbescherming

De beoogde ontwikkelingen hebben mogelijk negatieve effecten op door de Wnb beschermde soorten, namelijk vleermuizen, vogels met jaarrond beschermde nesten (gierzwaluw en huismus), vogels met jaarrond beschermde nesten afhankelijk van ecologische factoren (spreeuw, boerenzwaluw en huiszwaluw) en algemene broedvogels. Door het nemen van mitigerende maatregelen kunnen negatieve effecten op algemene broedvogels worden voorkomen. Voor vleermuizen, huismus, gierzwaluw en spreeuw is het noodzakelijk soortgericht onderzoek uit te voeren op basis van soortspecifieke protocollen en methodes. Wat betreft boerenzwaluw en huiszwaluw moet uit een aanvullend verkennend veldbezoek blijken of boeren- of huiszwaluwnesten al dan niet aanwezig zijn in deelgebieden 5 en 6. Tevens is het mogelijk om deze vogelsoorten te inventariseren tijdens onderzoek naar huismus. Indien de aanwezigheid van boeren- en/of huiszwaluw wordt geconstateerd bij geschikte bebouwing, is aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van nesten van deze soorten nodig.

Afhankelijk van de resultaten van het soortgericht onderzoek worden maatregelen voor de betreffende soorten opgenomen in een SMP. Met behulp van het SMP wordt een generieke ontheffing aangevraagd. Tabel 5.1 geeft een samenvatting van de toetsing van de mogelijke effecten op beschermde soorten. In figuur 3.22, 4.7, 4.8, 4.9 en 4.10 zijn de potenties per soort weergegeven op kaart en daarmee in welke clusters soortgericht onderzoek moet plaatsvinden.

Tabel 5.1 Samenvatting van de resultaten van de toetsing van effecten op beschermde soorten

Soortgroep	Overtreding Wnb	Soortgericht onderzoek	Te nemen maatregelen
Grondgebonden zoogdieren	Mogelijk	Nee	Aanvullend onderzoek indien waarneming of melding aanleiding geeft
Vleermuizen	Mogelijk	Ja	Soortgericht onderzoek naar gebouwbewonende vleermuizen
Vogels – jaarrond beschermde nesten	Mogelijk	Ja	Soortgericht onderzoek naar gierzwaluw en huismus
Vogels – functioneel leefgebied nest beschermd	Mogelijk	Ja	Soortgericht onderzoek naar spreeuw, boerenzwaluw en huiszwaluw
Vogels – broedvogels	Mogelijk	Nee	Broedvogelcontrole. Indien een broedgeval aanwezig is, de werkzaamheden uitstellen of een verstoringsvrije zone aanhouden.
Zorgplicht	Mogelijk	Nee	Afhankelijk van betreffende soort.

5.3 Consequenties planvorming en uitvoering

Pas na afronding van de soortgerichte onderzoeken kunnen de benodigde maatregelen en/of de noodzaak voor een SMP en het aanvragen van een generieke ontheffing worden bepaald.

De afhandeling van een ontvankelijke aanvraag van een reguliere ontheffing door het bevoegd gezag (ODNHN) duurt circa 6 maanden, maar kan bij een generieke ontheffing op basis van een SMP langer zijn. De maatregelen kunnen aanpassingen van de uitvoeringsplanning en -wijze omvatten, evenals het inpassen van natuurfuncties in het voornemen. Bij werkzaamheden in het broedseizoen bestaat de kans op vertraging vanwege de kans op verstoring van broedende vogels.

6 Literatuur

BIJ12, 2017. Gewone grootoorvleermuis *Plecotus aeritus*. Versie 1.0, juli 2017.

CBS, 2022. Voorraad woningen en niet-woningen; mutaties, gebruiksfunctie, regio. Geraadpleegd op 20 september 2023, van <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/81955NED/table?dl=6C571>

Entwistle, A.C, Racey, P.A. & Speakman J.R., 1997. Roost selection by the brown long-eared bat *Plecotus auratus*. Journal of Applied ecology 1997, 34, 399 – 408 Aberdeen.

ESRI Nederland, 2017. Luchtfoto CIR actueel – 25 cm. Geraadpleegd op 19 oktober 2023, van <https://www.arcgis.com/home/item.html?id=0c33a86d23f94aad84286ef4bd1e6b04>

ESRI Nederland, 2021. AHN4. Geraadpleegd op 19 oktober 2023, van <https://www.arcgis.com/home/item.html?id=77da2e9eeea8427aab2ac83b79097b1a>

Haarsma, A-J, 2011. De meervleermuis in Nederland. Rapport nr. 2011.40. Zoogdiervereniging, Nijmegen.

Kadaster, 2022a. BAG 2.0 - Basisregistratie Adressen en Gebouwen. Geraadpleegd op 6 september 2023, van <https://www.arcgis.com/home/item.html?id=5197579f7848401ab9398359d704c3e5>

Kadaster, 2022b. Woningtypering. Geraadpleegd op 13 september 2023, van <https://www.arcgis.com/home/item.html?id=283f14dcd39448bd929461d2725be5cb>

Limpens H., Mostert K. & Bongers W., 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV uitgeverij, Utrecht.

Provincie Noord-Holland, 2016. Verordening Wet natuurbescherming. PRB, publicatienr. 6151

RVO 2020. Energielabels. Geraadpleegd op 6 september 2023, van <https://www.arcgis.com/home/item.html?id=22f951f0951f4922b800021b0ba98539>

Rydell, J. & H.J. Baagoe, 1994. *Vespertilio murinus*. Mammalian Species nr 467. The American Society of Mammalogists, juni 1994.

Shpak, A.V., 2017. Hibernation of Parti-Coloured Bat, *Vespertilio murinus* (Chiroptera, Vespertilionidae), in Belarus. Vestnik Zoologii vzoo-2017-0014. National Academy of Sciences of Belarus, April 2017.

Suba, J., D. Vietniece en G. Petersons, 2010. The parti-coloured bat *Vespertilio murinus* in Riga (Latvia) during autumn and winter. *Environmental and experimental Biology* 8: 93-96. University of Latvia, September 2010.

Swift. S., 2010. Long-eared bats. A&C Black Publishers Ltd, London.

Voigt, C.C, C. Azam, J. Dekker, J. Ferguson, M. Fritze, S. Gazaryan, F. Hölker, G. Jones, N. Leader, D. Lewanzik, H.J.G.A. Limpens, F. Mathews, J. Rydell, H. Schofield, K. Spoelstra, M. Zigmajster (2018): Guidelines for consideration of bats in lighting projects. EUROBATS Publication Series No. 8. UNEP/EUROBATS Secretariat, Bonn, Germany, 62 pp.

Geraadpleegde internetwebsites:

www.ndff-ecogrid.nl

www.sovon.nl

www.vleermuis.net

www.zoogdiervereniging.nl